

Maria Piltonen

**KIRJALLISUUDEN SUOSITTELU YLEISTEN KIRJASTOJEN IN-
TERNET-SIVUILLA**

**KIRJALLISUUDEN SUOSITTELU YLEISTEN KIRJASTOJEN IN-
TERNET-SIVUILLA**

Maria Piltonen
Opinnäytetyö
Syksy 2012
Kirjasto- ja tietopalvelun koulu-
tushjelma
Oulun seudun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun seudun ammattikorkeakoulu
Kirjasto- ja tietopalvelun koulutusohjelma

Tekijä: Maria Piltonen

Opinnäytetyön nimi: Kirjallisuuden suosittelu yleisten kirjastojen Internet-sivuilla

Työn ohjaaja: Pirjo Tuomi

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: syksy 2012

Sivumäärä: 47

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, miten kirjallisuutta suositellaan yleisten kirjastojen kotisivuilla. Työn tarkoituksena oli saada tietoa aiheesta, jota ei ole aiemmin tutkittu. Työn toimeksiantaja oli Suomen kirjastoseuran fiktioyhmä. Työssä selvitettiin kuinka moni yleinen kirjasto suosittelee kirjallisuutta kotisivuillaan, mitä suosittelut sisältävät, kenen kirjoittamia ne ovat, kenelle ne on suunnattu ja kuinka usein niitä päivitetään.

Työn viitekehyksessä käsitellään kirjallisuuden suosittelun eri muotoja. Vertailuaineistoksi on otettu myös esimerkkejä ulkomaisten kirjastojen suosittelutavoista. Opinnäytetyön tutkimukseen otettiin mukaan kaikki Suomen yleisten kirjastojen kotisivut, Facebook-sivut ja blogit. Tutkimus tehtiin käyttäen laadullista menetelmää ja sisällönanalyysia.

Työtä varten tutkittiin 323 suomalaisen yleisen kirjaston kotisivut. Tämän lisäksi vertailua varten mukaan otettiin 10 ulkomaisen kirjaston kotisivut. Tutkimuksessa selvisi, että hieman alle puolet kotimaisista yleisistä kirjastoista suosittelee kirjallisuutta Internetissä. Odotetusti suurten kaupunkien kirjastojen ja kirjastokimppojen kirjallisuuden suosittelu oli laajaa ja monipuolista. Kuitenkin myös moni pieni kirjasto jakoi lukuvinkkejä kotisivuillaan. Suomalaisten kirjastojen kirjastuosittelutavat eivät sanottavasti eronneet ulkomaisten kirjastojen vastaavista.

Jatkotutkimuksen aiheesta voisi tehdä esimerkiksi kyselemällä kirjastoammattilaisten mielipiteitä kirjallisuuden suosittelusta Internetissä. Näin saataisiin tietoa siitä, mitä mieltä kirjastoissa ollaan kirjallisuuden suosittelun merkityksestä. Myös asiakkailta voitaisiin selvittää heidän suhtautumistaan kirjastojen kirjallisuussuositteluihin.

Asiasanat:

kirjallisuus, kirjavinkkaus, sisällönanalyysi, yleiset kirjastot, WWW-sivut

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Library and Information Services

Author: Maria Piltonen

Title of thesis: Book recommending on the public libraries' websites

Supervisor: Pirjo Tuomi

Term and year when the thesis was submitted: Autumn 2012

Number of pages: 47

The purpose of this thesis was to provide current information on how the Finnish public libraries recommend literature on the Internet. The client of the thesis was Finnish Library Association's Fiktioryhmä. This thesis attempted to answer the questions on how many Finnish public libraries recommend literature on the Internet, what the recommendations contain, who they are aimed at, and how often they are updated.

The background of the thesis dealt with different methods of book recommendation. Included are also examples from foreign libraries. The study covered the homepages, Facebook pages and blogs of all Finland's public libraries. The applied research method was content analysis.

The study covered 323 Finnish public libraries' homepages, as well as the homepages of 10 foreign libraries. The study showed that a little less than half of the Finnish public libraries recommend literature online. As expected, the larger city libraries were the most eager at recommending books. However, there were also a number of smaller libraries that recommended books on their websites. The book recommendations in foreign libraries did not differ greatly from the domestic ones.

A further study on the subject could be conducted by asking library staff members what they think about book recommendation. Moreover, by interviewing the patrons, one could find out their opinions about book recommendation and whether it works or not.

Keywords:

public libraries, literature, book talk, websites, content analysis

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	KIRJALLISUUDEN SUOSITTELU KIRJASTOISSA	8
2.1	Kirjallisuuden suosittelun merkitys	8
2.2	Kirjasto 2.0 ja osallistuvat palvelut.....	10
2.3	Kirjallisuuden suosittelun eri muotoja.....	11
3	ESIMERKKEJÄ KIRJALLISUUDEN SUOSITTELUSTA ULKOMAISISSA KIRJASTOISSA.....	16
3.1	Yhdysvallat ja Iso-Britannia	16
3.2	Pohjoismaat.....	18
3.3	Muut maat	19
4	TUTKIMUSKYSYMYKSET JA -MENETELMÄT.....	21
5	KARTOITUS KIRJASTOJEN INTERNET-SIVUISTA	24
5.1	Suosittelujen sisältö ja sijainti.....	25
5.2	Suosittelujen kohderyhmät.....	32
5.3	Suosittelun kirjoittajat.....	33
5.4	Vertailu ulkomaisten kirjastojen kirjallisuusvinkkeihin	34
6	JOHTOPÄÄTÖKSET	38
7	POHDINTA	41
	LÄHTEET	43

1 JOHDANTO

Kirjaston asiakas odottaa, että kirjastossa tunnetaan kirjallisuutta. Hänelle kirjasto on paikka, jossa pystytään kertomaan, mikä kirja kannattaisi lukea seuraavaksi, mikä uusista julkaisuista on paras, tai mitä nykyajan nuoret lukevat eniten. Näin ollen henkilöiden, jotka työskentelevät kirjastossa, tulisi tuntea ja osata tunnistaa kirjallisuutta, jotta he parhaiten pystyisivät vastaamaan asiakkaiden kysymyksiin.

Kirjallisuuden suosittelu asiakkaille on ollut kirjaston henkilökunnan tehtävä kirjastolaitoksen alkujuurilta lähtien. Viimeisen vuosikymmenen aikana suosittelu on saanut aivan uudenlaisia muotoja. Enää asiakkaiden ei välttämättä tarvitse mennä kirjastoon asti saadaakseen tietää, millaista kirjallisuutta kirjastossa on tarjolla tai mitä kirjasto suosittelee. Internetin avulla kirjaston työntekijät voivat laittaa lukuvinkkinsä verkkoon, joko kirjaston kotisivulle tai muulle kirjaston ylläpitämälle sivulle, josta asiakas pystyy ne lukemaan vaikkapa kotonaan.

Kirjallisuuden suosittelu kirjastojen kotisivuilla kasvaa määrällisesti ja laadullisesti koko ajan. Opinnäytetyössäni pyrin kartoittamaan aiheeseen liittyviä asioita, kuten kirjallisuuden suosittelun sisältöjä, julkaisupaikkoja ja kirjoittajia.

Opinnäytetyöni toimeksiantaja oli Suomen kirjastoseuran fiktioyhmä. Työni tarkoituksena oli selvittää, kuinka moni Suomen yleisistä kirjastoista suosittelee kirjallisuutta Internetissä ja millaisia nämä suosittelut ovat. Sen lisäksi, että valmis työ valottaa kirjallisuuden suosittelun tämän hetkistä tilannetta, voi se myös toimia oppaana sellaisille kirjastoille, jotka vasta suunnittelevat lukuvinkkien lisäämistä omille Internet-sivuilleen.

Opinnäytetyöni tietoperusta käsittelee kirjallisuuden eri suosittelumuotoja kirjavinkkauksesta kirjanäyttelyihin ja osallistuviin Internet-palveluihin. Samoin tarkastelun alla on miksi kirjastossa ylipäätään suositellaan kirjallisuutta.

Suomalaisen näkökulman lisäksi mukaan on otettu myös esimerkkejä ulkomailta. Eriytisesti Yhdysvallat on kirjallisuuden suosittelun ”luvattu maa” ja kirjavinkkauksen

syntykoti, mutta myös muualla kirjastot ovat keskittyneet levittämään lukuinnostusta erilaisten projektien avulla, joita järjestetään niin Internetissä kuin fyysisessä kirjastosakin. Ulkomaisista kirjastoista huomio on kiinnitetty Yhdysvaltojen lisäksi lähinnä eurooppalaisiin maihin, kuten Iso-Britanniaan, Saksaan ja Pohjoismaihin. Myös itse tutkimuksessa on tarkasteltu lähemmin muutaman ulkomaisen yleisen kirjaston kotisivuja.

2 KIRJALLISUUDEN SUOSITTELU KIRJASTOISSA

Kirjallisuuden suosittelu on yksi kirjaston kaikkein perinteisimmistä toimintamuodoista (Sipilä 2008, 9). Lukuvinkkien jakaminen kirjastossa ja sen ulkopuolella on aina kuulunut yleisen kirjaston työhön. Kirjavinkkaus, jossa kirjoja esitellään esimerkiksi koulu- luokille tai harrastusryhmille, on jo osa kirjaston arkea, mutta nykyään vinkkejä voidaan jakaa helposti myös Internetin kautta kirjaston kotisivuilla tai blogissa.

2.1 Kirjallisuuden suosittelun merkitys

Artikkelissaan Jessica Moyer siteeraa Diana Tixier Heraldia, jonka mukaan kirjallisuuden suosittelu tarkoittaa asiakkaiden saattamista yhteen kirjojen kanssa. Kirjallisuuden suosittelussa keskeisintä onkin kontakti asiakkaaseen, ja asiakkaan vakuuttaminen siitä, että hän voi kysyä kirjastossa apua valitessaan luettavaa. Lukuvinkkejä pyydetään kaikkialla kirjastossa osastosta riippumatta, joten jokaisen yleisen kirjaston työntekijän on osattava auttaa asiakkaita kirjallisuuden valinnassa. (Moyer 2012, hakupäivä 5.8.2012.)

Ihmisten vapaa-ajan käytöstä kilpailee lukematon määrä aktiviteetteja ja harrastuksia. Kirjasto on vain yksi monien joukossa. Houkutellakseen asiakkaita kirjaston tulee kurottaa ulospäin ja saada ihmiset innostumaan tarjonnastaan. Kirjaston kokoelmista suuri osa koostuu kirjallisuudesta, joten kirjallisuuden suosittelu on kirjastolle tyypillistä toimintaa. (Sipilä 2008, 9.)

Kirjastolla on myös historiallisesti ollut suuri rooli lukuinnostuksen edistäjänä ja kaudonkirjallisuuden vaalijana. Kirjastonhoitajuus nähdään ammattina, joka pitää sisällään kirjallisuuteen liittyvää erityisosaamista. (Tuomi 2011, 14.) Osa tästä osaamisesta syntyy työn parissa, ja osa on sen kaltaista hiljaista tietoa, jota on kertynyt kirjastonhoitajan oman lukeneisuuden kautta (Sama, 18). Kirjalla on myös ”oikeus tulla luetuksi”, ja tätä tarkoitusta palvelevat kirjastossa esim. kirjavinkkaukset ja erilaiset kirjallisuusesittelyt (Sama, 107).

Yleisen mielipiteen mukaan kirjaston työntekijät nähdään päteviksi suosittelemaan kirjallisuutta. He ovat saaneet siihen koulutuksen, mutta mikä tärkeämpää, he tuntevat asiakkaansa ja osaavat sanoa, minkälaista kirjallisuutta asiakaskunta yleensä lukee. Samaten kirjaston työntekijöiden Internetissä julkaisemien lukuvinkkien ja linkkilojien uskotaan olevan luotettavia ja huolellisesti valittuja. (Hoffert 2003, hakupäivä 6.8.2012.)

Asiakkaat myös antavat arvoa kirjastonhoitajien mielipiteille. Miami Townshipin kirjastossa Yhdysvaltojen Ohiossa huomattiin, että kirjat, joiden tiedettiin olevan kirjaston henkilökunnan erityisesti suosittelemia, lähtivät lainaan 2,6 kertaa todennäköisemmin kuin muut teokset. (Almgren & Jokitalo 2010, 241.) Tästä syystä onkin tärkeää, että kirjaston työntekijällä on vankka kirjallisuuden tuntemus. Kaisa Hypénin (2006, 12–13) mukaan juuri kirjallisuuteen liittyvä osaaminen ja oma lukeneisuus mahdollistavat parhaat tulokset sekä kirjallisuuden suosittelussa että kokoelmatyössä.

Lapsille ja nuorille kirjallisuuden suosittelulla on erityisen suuri merkitys. Marja-Leena Mäkelä (2005, 17) mainitsee, että kirjavinkkaus lapsille ja nuorille on ”tulevaisuustyötä” – sen vaikutukset tulevat kunnolla näkyviin vasta vuosikymmeniä myöhemmin, kun lapsena kirjallisuudesta innostuneesta henkilöstä tulee aikuisena kirjaston vakioasiakas.

Kirjallisuuden lukemisella on tärkeä osa myös nuorten kehityksessä. Se, että nuoret saavat lukea huvikseen kehittää heidän kommunikointitaitojaan ja mielikuvitustaan. Juuri kirjavinkkauksen kautta kirjastonhoitajat voivat houkutella nuoria kirjojen pariin. Kirjat tehdään helposti lähestyttäväksi, eli ne muutetaan tarinoiksi, joista voi nauttia yksin tai yhdessä muiden kanssa. (Mahood 2010, xi, 1, 14.)

Nuoret käyttävät myös paljon Internetiä. Kirjaston imago voi nuorten mielestä olla vanhanaikainen, joten Internet ja sosiaalinen media ovat hyvä tapa näyttää nuorille, että myös kirjasto pysyy kehityksessä mukana. Inkeri Jurvanen (2007, 22) siteeraa artikkelissaan Tuula H. Laaksovirran puheenvuoroa kirjastonjohtajien neuvottelupäivien paneelikeskustelussa, jonka mukaan nuoret löytyvät nykyään verkosta, digimaailmasta, johon myös kirjastontyöntekijöiden on muutettava.

2.2 Kirjasto 2.0 ja osallistuvat palvelut

Lukuvinkkejä on totuttu saamaan kirjastonhoitajilta, mutta nykyään kirjallisuuden suosittelemia voivat harrastaa myös kirjaston käyttäjät. Asiakkaille voidaan antaa mahdollisuus kertoa omia lukuvinkkejään kirjaston kotisivuilla. Juuri asiakkaiden osallistuminen kirjaston toimintaan on keskeistä Kirjasto 2.0 -ilmiölle.

Internetistä on viime aikoina tullut erottamaton osa ihmisten elämää ja verkkoon pääsy on monille itsestään selvä asia. Verkon työkalujen kehittyminen on antanut myös käyttäjille mahdollisuuden osallistua sisältöjen tuottamiseen ja muokkaamiseen. Tätä uutta digitaalista maailmaa on kutsuttu Web 2.0:ksi tai Verkko 2.0:ksi. (Holmberg, Huvila, Kronqvist-Berg, Nivakoski & Widén-Wulff 2009, 13.) Kirjasto 2.0 on puolestaan Web 2.0:n sisarilmiö. Siinä keskeistä on vuorovaikutus. Kirjasto 2.0:ssa kirjaston asiakkaat käyttävät Web 2.0:n työkaluja tuottaakseen palvelusisältöjä kirjastolle. (Sama, 15, 25.)

Kirjasto 2.0 koostuu niin kutsutuista osallistuvista toiminnoista. Niiden avulla asiakkaat pystyvät entistä enemmän vaikuttamaan siihen, minkälaisia palveluja kirjasto tarjoaa ja miten niitä käytetään (Casey & Savastinuk 2007, 16). Tällaisia toimintoja ovat muun muassa arvostelujen kirjoittaminen, tágien eli asiasanojen luominen ja kirjaston aineistotietokannassa olevan materiaalin arvioiminen. Osassa kirjastoja käyttäjät pystyvät jo kirjoittamaan kirjaston kotisivuille omia arvostelujaan tai arvioimaan luetteloissa olevia teoksia arvosanalla. Nämä toimivat uudenlaisena suosittelumuotona toisille asiakkaille. (Sama, 15.)

Osallistuvien palvelujen tarkoituksena on parantaa sisältöä ottamalla käyttöön asiakkaiden kyvyt ja tietämys. Esimerkiksi verkkokauppa Amazon.com käyttää hyödyksi asiakkaiden arvioita ja asiasanoituksia. Uudet asiakkaat pystyvät lukemaan muiden käyttäjien kokemuksia tuotteista ennen ostopäätöksen tekemistä. (Casey & Savastinuk 2007, 59.) Tämä pätee myös kirja-arvosteluihin. Kirjastojen sivuilla olevat kirjasuosittelut, olivatpa ne sitten kirjastoammattilaisten tai toisten asiakkaiden kirjoittamia, antavat hyviä vinkkejä lisää lukemista etsivälle henkilölle. Näin hän pystyy lukuisten kirjojen joukosta valitsemaan ne, jotka käsittelevät häntä kiinnostavia asioita ja joihin myös muut ihmiset ovat olleet tyytyväisiä.

2.3 Kirjallisuuden suosittelun eri muotoja

Tunnetuin kirjallisuuden suosittelun muoto on **kirjavinkkaus**. Sen avulla kirjastot tuovat ihmisten ulottuville mielenkiintoista kirjallisuutta ja yrittävät edistää lukemisharrastusta. Kirjoja voi vinkata kuka tahansa, ja kirjaston lisäksi kirjallisuutta voidaan suosittelaa lähes missä tahansa: kouluissa, vanhainkodeissa tai iltapäiväkerhoissa. Samoin kohderyhmät vaihtelevat lapsista aikuisiin ja senioreihin. (Mäkelä 2005, 17; Sipilä 2008, 8–9.)

Kirjavinkkauksessa vinkkaaja esittelee yleisölle kirjaa. Hän kertoo hieman päähenkilöistä ja juonesta, mutta jättää lopun auki. Näin herätetään kuulijan mielenkiinto, ja hän voi itse halutessaan lukea kirjan loppuun. Vinkattavia kirjoja on oltava paljon erilaisia, jotta kaikille kuulijoille olisi mahdollista löytää sopiva kirja. (Saine 2008, 38, 41.) Vinkkausta voi tehdä yksin tai parin kanssa, se voi olla perinteistä kirjan esittelyä tai luovempaa draamavinkkausta. Myös yksinkertainen kirjasta mainitseminen asiakkaalle tai ystävälle on vertaisvinkkausta. (Sama, 46–47.) Kirjavinkkari voi myös harjoittaa dialogivinkkausta joko parin tai vaikkapa käsinuken kanssa (Mäkelä 2003, 70).

Kirjavinkkaus ei ole arvostelu, vaan enemmänkin kertomus. Juonta ei selosteta yksityiskohtaisesti. Kirjavinkkauksen tarkoituksena ei ole analysoida käsiteltävää teosta, vaan saada kuuntelijat kiinnostumaan siitä ja kirjallisuudesta yleensä. (Mäkelä 2003, 13, 45.)

Kirjavinkkauksen lisäksi kirjallisuutta suositellaan myös Internetissä. Kirjastojen kotisivut ja blogit toimivat hyvinä alustoina lukuvinkeille. Teknologian kehittyessä myös osaaminen kehittyy, mikä puolestaan tuottaa kirjastonhoitajille haasteita (Casey & Savastinuk 2007, 4). Kirjastonhoitajien tulee olla tietoisia uudesta teknologiasta, jotta he pystyvät parhaiten palvelemaan asiakkaitaan (Benson & Favini 2006, 18). Erityisesti sosiaalinen media muokkaa verkkokirjastotyön luonnetta luoden kirjastolle yhtäläillä sekä uusia haasteita että mahdollisuuksia (Kivimäki 2008, 10).

Blogi, joka on lyhennys sanasta weblog, on Internetissä julkaistava sivusto, joka voi sisältää tekstiä ja multimediaa. Uudet päivitykset näkyvät sivustolla julkaisujärjestyksessä. Blogin ylläpitäjä voi antaa lukijoilleen kommentointimahdollisuuden. Vastaamalla saamiinsa kommentteihin ylläpitäjä voi saada aikaan keskustelua käsittelemästään

aiheesta. (Alasilta 2009, 20, 27, 66). Blogia voi ylläpitää yksityinen henkilö tai yhteisö, ja se voi olla näkyvillä vain tietyille henkilöille tai kaikille. Ilmaisten ja helposti käytettävien blogialustojen ansiosta kirjastot voivat perustaa oman bloginsa vaivattomasi. (Benson & Favini 2006, 19.)

Blogien avulla pystytään saamaan kontakti sellaisiin henkilöihin, jotka eivät välttämättä muuten käytä kirjaston palveluja. Blogi voidaan nähdä myös osana markkinointia, sillä selkeä ja ylläpidetty blogi houkuttelee asiakkaita käymään kirjaston sivuilla tasaisin väliajoin. (Holmberg ym. 2009, 49).

Yhä useampi yleinen kirjasto ylläpitää myös sivuja Facebookissa. **Facebook** on sosiaalisen median sivusto, joka perustettiin vuonna 2004 Harvardin yliopistossa opiskelijoiden käyttöön. Vuonna 2006 sivustolle pystyivät rekisteröitymään myös muutkin kuin vain yliopisto-opiskelijat. (Landis 2010, 42). Siitä lähtien Facebookin suosio niin yksityishenkilöiden kuin yritystenkin käytössä on kasvanut voimakkaasti (Facebook 2012, hakupäivä 20.11.2012). Facebook antaa kirjastolle uudenlaisen mahdollisuuden olla yhteydessä kirjaston käyttäjiin ja erityisesti ei-käyttäjiin. (Landis 2010, xi).

Myös kirjastojen järjestämien **lukupiirien** materiaaleja voidaan käyttää kotisivuilla vinkkausmerkityksessä. Lukupiirin tapaamisen jälkeen piirin vetäjä voi kirjoittaa kotisivuille käsitellyistä kirjoista ja keskustelusta, jota piirissä syntyi. Toisaalta piirin jäsenet voivat myös itse kirjoittaa omista mielipiteistään. Mitä useampi kertoo ajatuksiaan samasta kirjasta, sitä paremman mielikuvan lukija kirjasta saa. Kirja-arvostelu, jossa kirjoittaja kertoo rohkeasti omia mielipiteitään, herättää lukijan mielenkiinnon helpommin kuin pelkkä neutraali esittely. (Kiuas 2012, 86.)

Kirjastot voivat antaa kotisivuillaan asiakkailleen mahdollisuuden arvostella kirjoja. **Kirja-arvosteluihin** voi liittää pistetystaulukon, jonka avulla asiakas voi ilmaista mielipiteensä helposti ja nopeasti. Tämän lisäksi asiakas voi kirjoittaa pidemmän arvostelutekstin, jossa perustellaan annettu arvosana. Kirjojen kansikuvat houkuttelevat ihmisiä lukemaan arvosteluja, ja ne voivat myös toimia linkkinä kirjaston omaan kokoelmaluetteloon, josta näkee, onko kyseinen teos paikalla tai varattavissa. (Mahood 2010, 28.)

Kirjaston henkilökunta voi olla sitä mieltä, että kirjavinkkien kirjoittaminen Internetiin on turhanpäiväistä toimintaa, joka vie pois aikaa niin kutsutusta normaalista kirjasto-työstä. Kirjallisuuden suosittelu Internetissä tulisi kuitenkin nähdä voimavarana. Internetin lukuvinkit voivat olla avuksi myös asiakkaan kanssa kasvotusten tehtävässä suosittelussa. Vaativan asiakkaan osuessa paikalle voi kirjastonhoitaja käyttää hyödyksi itsensä tai muiden kirjoittamia lukuvinkkejä, ja näin pystyä helposti ehdottamaan asiakkaalle tietynlaista luettavaa. (Rostila 2009, 15.) Internetissä olevat lukuvinkit ovat saatavilla kaikille, joten pienemmät kirjastot, joiden resurssit eivät riitä omien lukuvinkkien päivittämiseen, saavat apua suositteluunsa myös muiden tekemistä kirjavinkeistä.

Kirjastojen kotisivujen lisäksi on olemassa myös muita kirjastojen ylläpitämiä sivustoja, joilla käyttäjät voivat suositella kirjoja toisilleen. Tällaisia ovat esimerkiksi Kirjastot.fi-sivuston ylläpitämät verkkopalvelut Kirjasampo, Sivupiiri ja Okariinio.

Kirjasampo on verkkopalvelu, jonka avulla pystytään etsimään tietoa kaunokirjallisuudesta (Kirjasampo 2012, hakupäivä 20.7.2012). Kirjasampo on vastaus siihen, kuinka kirjastoalan kaunokirjallisuuteen liittyvää hiljaista tietoa pystytään jakamaan. Verkkopalvelu käyttää hyväksi sisällönkuvailua, ja toimii apuna niin kirjastoalan ammattilaisille kuin asiakkaillekin. (Hypén & Spåre 2008, 215.) Tämän lisäksi Kirjasampoa voi käyttää uuden luettavan etsimiseen. Palvelulla pystyy myös löytämään sellaista kirjallisuutta, joka jää muualla vähemmälle huomiolle. Käyttäjät voivat koota omia kirjahyllyjään tietyn aiheen ympärille tai käyttää hyödyksi muiden jo kokoamia hyllyjä. (Castrén-Harju 2011, hakupäivä 5.9.2012; Kirjasampo 2012, hakupäivä 20.7.2012.)

Sivupiiri.fi-sivusto on keskittynyt nuorten kirjallisuuteen. Se sisältää sekä nuorten itsensä kirjoittamia arvosteluja että kirjastoammattilaisten suositteluja. (Sivupiiri 2012, hakupäivä 24.7.2012.) Kirja-arvostelun lisäksi Sivupiirissä voi myös antaa suositeltavalle kirjalle tähtiä yhdestä viiteen. **Okariino.fi** puolestaan käsittelee lapsille tarkoitettua kirjallisuutta (Okariino 2012, hakupäivä 24.7.2012). Lapset voivat itse jättää sivustolle arvosteluja, joissa on mukana tähtiasteikko yhdestä kolmeen. Sivustolla on myös ammattilaisten valitsemia vinkkejä.

Kirjastotilan avulla voidaan myös vaikuttaa kirjallisuuden lainaamiseen. Uusien kirjastojen tilasuunnittelussa tulisikin ajatella tilaa asiakkaiden näkökulmasta, eikä nähdä kir-

jastoa enää pelkkänä kirjavarastona. Samoin kirjallisuuden löytäminen tulisi tehdä mahdollisimman helpoksi esimerkiksi asettelemalla teokset esille aiheiden mukaan. (Thorhaug 2009, hakupäivä 6.8.2012.)

Päivi Almgren ja Päivi Jokitalo huomauttavat, että kirjastoissa tulisi palvelutiskien viereen laittaa esille kirjoja. Kaupoissa kassojen lähellä olevat tuotteet houkuttelevat tekemään heräteostoksia, joten miksi sama periaate ei toimisi myös kirjastoissa? Tätä ajatusta puoltaa Sharon Bakerin tekemä tutkimus, jonka mukaan palvelutiskin vierestä kirjoja lainattiin tuhat prosenttia useammin kuin hyllystä, kun taas kirjaston takaosaan esille laitettuja kirjoja lainattiin vain kuusikymmentä prosenttia tavallista enemmän. (Almgren & Jokitalo 2010, 238, 242.) Kirjaesittelyjen sijoittelun tärkeys korostuu myös kirjaston Internet-sivuilla: etusivulla olevat suosittelut herättävät helposti käyttäjän mielenkiinnon hänen vieraillessaan sivustolla.

Turun kaupunginkirjaston uudisrakennuksen kaunokirjallisuuden osaston suunnittelussa otettiin huomioon, kuinka asiakkaat saataisiin parhaiten ymmärtämään kirjallisuuden ja lukemisen tuomat ilot ja mahdollisuudet. Suunnittelussa keskityttiin erityisesti kirjallisuuden esittelyyn ja sijoitteluun, sillä kirjallisuuden löytämisen helpottaminen auttaa asiakkaiden lisäksi myös henkilökuntaa. (Hypén 2006, 14.)

Jouko Raivion mukaan kirjaston asiakkaat voidaan jakaa ryhmiin sen perusteella, kuinka he hakevat kaunokirjallisuutta. Osa etsii tekijän mukaan, toiset taas tiettyyn genreen tai aiheeseen liittyviä kirjoja. (Raivio 1990, 44). Kaisa Hypén lisää listaan vielä yhden ryhmän, niin kutsut ”samoajat”, jotka kuljeskelevat hyllyjen välissä ilman tiettyä päämäärää. Heille tärkeitä ovat kirjanäyttelyt, luettelot ja erityisesti palautetut kirjat. Palautunut kirja on myös suosittelu, ei tosin kirjastonhoitajalta vaan toiselta asiakkaalta eli ”vertaislukijalta”. (Hypén 2006, 42.) Kirjaston kotisivuja käyttävät ”samoajat” hyötyvät sellaisista kirjavinkeistä, joissa useita eri genreen ja aiheen kirjoja on esitelty yhdessä. Näin he saavat suositteluja useista erilaisista kirjoista samalla kertaa.

Entä millainen on kirjallisuuden suosittelun tulevaisuus? Jari Paavonheimon mukaan tulevaisuudessa kirjallisuutta voidaan esitellä verkossa kolmiulotteisten visualisointien avulla. Uuden-Seelannin Waikaton yliopistossa tehdyssä tutkimuksessa selvitettiin, että ”kirjavisualisoinnit antavat lukijalle rikkaamman, selkeämmän ja mieleenpainuvamman

kokemuksen kuin -- digitaalisten kirjastojen web-sivut.” Kirjastojen ja kirjakauppojen verkkosivuilla kirjoja voitaisiin esitellä visuaalisesti aivan uudella tavalla. Kolmiulotteisten visualisointien avulla lukija saa enemmän hyödyllistä tietoa irti kirjasta, ja saa myös tuntuman itse fyysiseen teokseen. (Paavonheimo 2006, 103–104.) Kenties tulevaisuudessa kirjastojen ei tarvitse tyytyä pelkästään kirjoitettuihin lukuvinkkeihin, vaan asiakas pääsisi etukäteen tutustumaan myös itse teokseen.

3 ESIMERKKEJÄ KIRJALLISUUDEN SUOSITTELUSTA ULKOMAISISSA KIRJASTOISSA

Kirjastot etsivät kirjallisuuden suosittelulle koko ajan uusia tapoja. Nykyään kirjastot käyttävät apunaan esimerkiksi teemanäyttelyjä, kirjakerhoja ja kirjallisuuden paneelikeskusteluja houkutellessaan asiakkaita kirjojen pariin. (Thorhauge 2009, hakupäivä 6.8.2012.) Jokaisella maalla on oma tapansa hoitaa kirjastolaitosta, mutta loppujen lopuksi jokaisen kirjaston peruseriaate on sama: saada ihmiset käyttämään kirjastoa ja edistää heidän lukutaitoaan.

3.1 Yhdysvallat ja Iso-Britannia

Library Journal teki vuonna 2003 kyselyn Yhdysvaltojen kirjastojen näkyvyydestä Internetissä. Puolet vastanneista kirjastoista käytti jollain tavoin Internetiä hyödykseen. Näiden kirjastojen sivut sisälsivät muun muassa bestseller-listoja, kirjasuositteluja ja linkkejä tietokantoihin. (Hoffert 2003, hakupäivä 6.8.2012.)

Yhdysvalloissa on myös huomattu, että kirjallisuuden suosittelu Internetissä tuo kirjastolle entistä enemmän näkyvyyttä yhteisössään. Yhdysvalloissa kirjastojen rahoitus on alueellista ja yleisten kirjastojen ylläpito kuuluu paikalliselle kunnanvaltuustolle. Kirjastolle on tärkeää olla näkyvillä ja ylläpitää kontaktia asiakkaisiinsa saadakseen tarvitsemansa rahoituksen. Kirjastot joutuvat myös olemaan riippuvaisia yhteisön hyväntahtoisuudesta, eli rahalahjoituksista ja vapaaehtoistyövoimasta. Tästä syystä Yhdysvaltojen kirjastoille paikallisen identiteetin vaaliminen on huomattavan tärkeää. (Hoffert 2003, hakupäivä 6.8.2012; Jochumsen & Hvenegaard Rasmussen 2007, hakupäivä 28.7.2012.)

Yhdysvaltojen Minnesotan osavaltiossa, Hennepinin aluekirjastossa, on luotu 12 niin kutsuttua verkkokirjakerhoa, joiden käyttäjiksi kirjaston asiakkaat voivat rekisteröityä, ja joiden avulla he pystyvät tutustumaan uusiin kirjoihin. Kirjakerhot keskittyvät kukin omaan genreensä, kuten fantasiakirjallisuuteen tai tietokirjallisuuteen. Joka viikko maanantaista perjantaihin käyttäjille lähetetään sähköpostitse lyhyitä otteita viikon kirjasta.

Viikon otteet muodostavat muutaman kappaleen kirjasta, ja joka maanantai kirja vaihtuu. (Almgren & Jokitalo 2010, 197.)

Lukuvinkkejä jaetaan ahkerasti myös kirjaston ulkopuolella. Internet-sivusto LibraryThingin perusti amerikkalainen Tim Spalding vuonna 2005. LibraryThing antaa rekisteröityneille käyttäjilleen mahdollisuuden tehdä luetteloita lukemistaan kirjoista. Ohjelma myös suosittelee kirjoja, joita muut käyttäjät ovat lukeneet ja luetteloineet. LibraryThing etsii tietonsa Yhdysvaltain kongressin kirjastosta, Amazon.com-sivustolta ja 690 kirjastosta ympäri maailmaa. LibraryThingin avulla käyttäjät voivat antaa kirjoille asiansanoja, järjestellä niitä luokituksen mukaan tai muokata kirjojen tietoja. (LibraryThing 2012, hakupäivä 21.8.2012.) Kaisa Hypénin ja Alex Spåren mukaan LibraryThing on ”kirjasto 2.0:n puhtaaksiviljelyyn sovellus”. Sillä on paljon yhteistä kotimaisen Kirjasampo-verkkopalvelun kanssa. Molemmissa sovelluksissa on myös tärkeää erottaa kirjastoamattilaisten ja muiden käyttäjien tuottama aineisto toisistaan. (Hypén & Spåre 2008, 219.)

Iso-Britannian kirjastoissa on kehitetty lukijakeskeinen malli, joka on monipuolisempi kuin entinen suosittelutapa, jossa yksittäistä asiakasta autetaan valitsemaan luettavaa. Uudessa mallissa, jota nykyään harjoitetaan useimmissa Iso-Britannian kirjastoissa, tuodaan asiakkaiden tietoon valtava määrä kirjoja, jotka ovat heille ennestään tuntemattomia. Mallin tarkoituksena on kehottaa asiakkaita olemaan rohkeampia ja ennakkoluolettomia kirjoja valitessaan. (Van Riel 2009, hakupäivä 9.8.2012.) Tämä malli vastaa niin kutsuttua browsing-menetelmää, jossa asiakas kuljeskelee hyllyjen välissä ilman tiettyä päämäärää katsellen, löytyisikö itselle mieleistä luettavaa (Kieft 2006, hakupäivä 8.9.2012). David Spiller teki aiheesta tutkimuksen neljässä isobritannialaisessa kirjastossa. Puolet kyselyyn vastaajista kertoi käyttävänsä browsing-menetelmää etsiessään luettavakseen kaunokirjallisuutta. On myös huomattu, että tällä menetelmällä asiakkaat lainaavat vanhempaa materiaalia, joka on voinut kadota hyllyjen kätköön eikä ole enää muuten kirjastossa esillä. (Saarti 1996, 37.)

Lukijakeskeinen malli pyrkii antamaan asiakkaille mahdollisuuden löytää itse mielenkiintoista ja uutta luettavaa. Tästä pyritään tekemään asiakkaalle mahdollisimman helppoa esimerkiksi laittamalla kirjaston sisäänkäynnin lähetyville esille kirjoja, jotka vaih-

tuvat tasaiseen tahtiin. Asiakkaat, jotka eivät tarkalleen tiedä mitä ovat tulleet lainaamaan, löytävät näin vaivattomasti luettavaa. (Van Riel 2009, hakupäivä 9.8.2012.)

Opening the Book –yhtiö on kehittänyt yhdessä Iso-Britannian kirjastojen kanssa verkkosivun whichbook.net, joka suosittelee käyttäjilleen heidän haluamansa tyylistä kirjallisuutta (Van Riel 2009, hakupäivä 9.8.2012). Whichbook.net on keskittynyt vähemmän tunnettuun kaunokirjallisuuteen ja runouteen, joka on julkaistu 10 vuoden sisällä. Etusivulla käyttäjä saa valita, kuinka tärkeänä pitää tiettyjä ominaisuuksia, kuten huumoria tai tekstin vaatavuustasoa, jonka jälkeen hän saa listan sopivista teoksista. Mukana on myös mahdollisuus tarkistaa, missä Iso-Britannian kirjastossa kirjaa on saatavilla. (Whichbook 2012, hakupäivä 9.8.2012.)

3.2 Pohjoismaat

Tanskan yleiset kirjastot tekevät paljon yhteistyötä toistensa kanssa saadakseen ihmiset lukemaan enemmän. Ne ylläpitävät yhteisiä Internet-sivustoja ja portaaleja, kuten litteraturesiden.dk-portaalia. Se perustettiin Aarhusin kirjastossa vuonna 2000, ja nykyään sen ylläpitoon osallistuu kirjastoja 79 Tanskan kunnasta. Sivun tarkoituksena on muun muassa esitellä tanskalaista nykykirjallisuutta ja antaa kirjailijoille mahdollisuus olla yhteydessä lukijoihinsa. Sivustolta löytyy artikkeleita, kirjallisuuden suositteluja, luku-piirejä ja myös tietoa kirjastojen tapahtumista. (Hapel 2009, hakupäivä 19.8.2012.)

Jo vuosikymmenen ajan Tanskan yleinen kirjastolaitos on kehittänyt toimivaa hybridi-kirjastomallia. Malli koostuu neljästä elementistä: fyysisestä tilasta, analogisesta ja digitaaliseen aineistosta, mahdollisuudesta käyttää elektronisia aineistoja niin kirjaston tiloissa kuin kotona, ja neuvontapalveluista. Hybridikirjaston mukana on kehitetty myös uusia digitaalisia palveluja, joiden avulla kirjallisuutta suositellaan asiakkaille. (Hapel 2009, hakupäivä 19.8.2012.)

Ensimmäinen tanskalainen kirjaston kotisivu valmistui 1990-luvun alussa. Nykyään Tanskan yleisten kirjastojen kotisivut ovat huomattavasti interaktiivisempia kuin ennen. Tanskan johtavat kirjastot toteuttivat yhteistyönä OPAC-projektin, jonka lähtöajatuksena oli hyödyntää asiakkaiden osaamista. Tuloksena oli suosittelusivusto, joka muistuttaa

osaltaan Amazon.comia. Se perustuu päivittyviin lainausmääriin, jotka kerätään Tanskan kuudesta suurimmasta kirjastotietokannasta. Näistä määristä kootaan viiden kirjan listoja, joista näkee, mitä muuta tietyn teoksen lainanneet asiakkaat myös lainasivat. (Hapel 2009, hakupäivä 19.8.2012.)

Isobritannialainen whichbook.net-sivusto inspiroi norjalaisia tekemään oman vastaavaan sovelluksensa nimeltä Ønskebok.no (Rogneflåten 2009, hakupäivä 1.8.2012). Ønskebok.no toimii samoin kuin whichbook.net. Samanlaisten ominaisuusvalintojen lisäksi norjalaisella sivustolla voi valita haluaako etsiä pelkästään äänikirjoja, ”uusnorjalla” kirjoitettu kirjoja vai kirjoja, jotka on sovitettu elokuviksi. (Ønskebok.no 2012, hakupäivä 25.8.2012.)

Sörmlandin kunnan kirjastoissa Ruotsissa on edesautettu lasten ja nuorten kirjastoinnostusta lukupiirien avulla. Projekti aloitettiin vuonna 2007 yhdentoista lukupiirin voimalla. BOOKworms nimiset lukupiirit houkuttelivat ensimmäisenä vuonna paikallisiin kirjastoihin 117 nuorta, joista useimmat olivat 10–12-vuotiaita tyttöjä. Lukupiirien sisällöistä päättivät osallistujat yhdessä kirjastonhoitajien kanssa. (Zetterberg 2009, hakupäivä 27.8.2012.)

Pohjolan kirjastoviikkoa on vietetty vuosittain vuodesta 1997 lähtien. Projektin takana on Norden-yhdistysten liitto, joka haluaa kirjastoviikon avulla edistää lukemista ja tuoda esille Pohjoismaista kirjallisuutta. Viikon aikana Pohjolan kirjastoissa kootaan tietyn teeman ympärille näyttelyitä ja kulttuurielämyksiä kirjastoissa ja kouluissa. Vuonna 2012 teemaksi valittiin Moninainen Pohjola. Viikon tärkein hetki on ääneenlukutuokio. Lapsille luetaan ”aamun sarastuksessa”, kun taas aikuisille ääneenluku järjestetään ”iltahämärässä”. Nyt myös nuorille on oma ääneenlukuhetkensä. (Pohjoismainen kirjastoviikko 2012a, hakupäivä 9.9.2012; Pohjoismainen kirjastoviikko 2012b, hakupäivä 9.9.2012; Pohjoismainen kirjastoviikko 2012c, hakupäivä 9.9.2012.)

3.3 Muut maat

Lukemisen edistäminen on ollut tärkeä osa Alankomaiden yleisten kirjastojen toimintaa alusta alkaen. 1980-luvulla annettiin merkitty osa budjetista lukemisen edistämistä var-

ten, ja 1990-luvulla puolestaan perustettiin Foundation Reading, jonka tarkoituksena oli elvyttää lukuinnostusta alueellisesti. (Koren 2009, hakupäivä 28.7.2012.)

Alankomaissa on järjestetty useita lukemista edistäviä projekteja. Näistä moni on lähtöisin paikallisesta ideasta, joka on saanut kansallista näkyvyyttä. Projektimateriaalit ovat laadukkaita ja kirjastot tekevät yhteistyötä julkaisijoiden ja kirjakauppojen kanssa. Kirjastot ovat myös ottaneet tehtäväkseen edistää erityisesti vapaa-ajan lukemista. (Koren 2009, hakupäivä 28.7.2012.)

Stiftung Lesen -säätiö teki vuonna 2008 tutkimuksen saksalaisten lukutavoista. Sen mukaan yksi neljästä saksalaisesta ei lue elämänsä aikana yhtään kirjaa. Erityisesti lasten lukuinnostuksen kasvattamiseksi on kouluissa ja kirjastoissa aloitettu useita projekteja. Lapset eivät useinkaan kotonaan saa tuntumaa kirjoihin ja lukemiseen, joten innostus täytyy herättää kodin ulkopuolella. Projekteihin sisältyy muun muassa ääneenlukua, kirjailijavierailuja ja erityisesti maahanmuuttajalapsille kohdistettua kirjallisuuden suosittelemia. (EU Read 2008, hakupäivä 29.8.2012; Fernandes 2009, hakupäivä 29.8.2012.)

Itävallassa on järjestetty kansallinen lukukampanja. 2000-luvun alussa huomattiin, että itävaltalaisista lapsista neljänneksellä on heikko lukutaito. Kirjastoseura päätti puuttua tähän kampanjallaan, joka järjestettiin ensimmäisen kerran vuonna 2006. Kampanja kesti viikon, jonka aikana järjestettiin kirjallisuustapahtumia, satutunteja, lukuiltoja ja kirjallisuusnäyttelyitä. (Almgren & Jokitalo 2010, 199.)

4 TUTKIMUSKYSYMYKSET JA -MENETELMÄT

Opinnäytetyössäni kävin läpi Suomen yleisten kirjastojen kotisivut, ja etsin vastauksia seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

- 1) Kuinka moni Suomen yleisistä kirjastoista suosittelee kirjallisuutta kotisivuillaan?
- 2) Kuka suosittelut kirjoittaa?
- 3) Mitä elementtejä suositteluun sisältyy?
- 4) Kuinka usein suositteluja päivitetään?
- 5) Mille käyttäjäryhmälle suosittelut on suunnattu ja missä suosittelut on julkaistu?

Käytin työssäni tutkimusmenetelmänä sisällönanalyysia, joka on laadullinen eli kvalitatiivinen menetelmä. Sisällönanalyysi soveltuu kirjallisten ja strukturoimattomien dokumenttien analysointiin. Tällöin dokumentti voi olla ”-- miltei mikä tahansa kirjalliseen muotoon saatettu materiaali --.” (Tuomi & Sarajärvi 2002, 105.)

Sisällönanalyysi-termin alle sijoitetaan usein myös sisällön erittely. Nämä kaksi ovat kuitenkin eri asioita. Sisällönanalyysissä analysoituja dokumentteja on tarkoitus kuvaila sanallisesti. Sisällön erittely sen sijaan tarkoittaa tekstin sisällön kuvailua kvantitatiivisesti. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 107.)

Sisällönanalyysissa kirjalliseen muotoon saatettua aineistoa voidaan kvantifioida, eli muuttaa määrälliseen muotoon (Tuomi & Sarajärvi 2002, 109). Tein näin myös omassa työssäni. Tätä numeraalista aineistoa on myös esitetty taulukkomuodossa, sillä Alasuo-tarin (1999, 193) mukaan tällainen esitystapa osoittaa aineiston systemaattisen käytön.

Sisällönanalyysin ongelmina on nähty aiheen rajauksen vaikeus sekä tutkimuksen jääminen keskeneräiseksi, jos analyysin lisäksi aineistosta ei pystytä tekemään minkäänlaisia johtopäätöksiä (Tuomi & Sarajärvi 2002, 94, 105).

Sisällönanalyysin vaiheisiin kuuluu: tehdä päätös siitä, mikä käsiteltävässä aineistossa on kiinnostavaa; käydä kyseinen aineisto läpi kiinnittäen huomiota vain aiemmin valit-

tuihin kiinnostuksen kohteisiin; kerätä merkinnät yhteen; luokitella tai tyypitellä merkinnät; kirjoittaa yhteenveto. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 94). Opinnäytetyöni jäljitteli näitä vaiheita. Valitsin tarkasteltavaksi kauno- ja tietokirjallisuuden suosittelut. Kävin aineiston läpi kiinnittäen huomiota vain näihin ja jättäen ulkopuolelle muun muassa runo- ja musiikkisuosittelut. Tein merkintöjä löytämistäni suositteluista, jonka jälkeen jaoin ne omiin luokkiinsa. Lopuksi kirjoitin tuloksista selonteon ja yhteenvedon.

Opinnäytetyössä käytetty aineisto on kerätty Suomen yleisten kirjastojen kotisivuilta. Sivujen lähteenä käytettiin Kirjastot.fi-sivustoa, johon on kirjattu kaikki Suomen yleisten kirjastojen kotisivujen osoitteet. Kirjastojen kotisivut tutkittiin ja löydetty kirjallisuuden suosittelut kirjattiin ylös. Myös kirjastojen blogit ja Facebook-sivut otettiin huomioon, ja näistä käytiin läpi kolmen edeltävän kuukauden päivitykset. Myös aineistotietokannoista etsittiin lukuvinkkejä tai käyttäjien vinkkausmahdollisuuksia.

Aineistoon hyväksyttiin mukaan luku- ja kirjavinkkien lisäksi myös listaukset eniten lainatuista tai varatuista kirjoista vuosilta 2011 ja 2012. Kaikenkattavat uutuusluettelot jätettiin tutkimuksen ulkopuolelle, mutta mukaan kelpuutettiin tietynlaiset rajatut uutuusesittelyt, joiden tarkoituksena oli tuoda esille uutuuskirjoja eikä vain listata kaikki hankitut kirjat. Lukupiireihin liittyvästä aineistosta otettiin mukaan vain sellaiset, joissa myös esiteltiin kirjoja.

Ulkomaisten yleisten kirjastojen sivuja otettiin mukaan huomattavasti pienempi määrä. Valinnan tarkoituksena oli taata suosittelujen löydettävyyttä, joten kirjastoista valittiin suurimpien kaupunkien pääkirjastoja. Ulkomaisten sivustojen kohdalla ei otettu huomioon suosittelujen lukumäärää, vaan tarkoituksena oli keskittyä suosittelujen sisältöön. Ymmärrettävyyden takia mukaan valittiin sellaiset sivut, jotka on kirjoitettu englanniksi tai jollain pohjoismaisella kielellä, tai jotka olivat käännettävissä englanniksi. Valinnassa päädyttiin lopulta ottamaan mukaan kaksi sivustoa kustakin maasta. Maiksi valittiin Yhdysvallat, Iso-Britannia, Ruotsi, Norja ja Tanska.

Tekstissä käyttämäni lukuarvot viittaavat useimmiten kirjastojen lukumääriin. Kirjallisuusvinkkien lukumääriä ei ollut järkevää lähteä laskemaan erikseen. Sen sijaan Facebook-sivujen ja blogien määrät kuvaavat niiden lukumääriä, sillä joillain kirjastoilla oli

useampi kuin yksi Facebook-sivu tai blogi. Samoin aineistotietokantoja käsiteltäessä luku kattaa aineistotietokannat, ei kirjastoja jotka niitä käyttävät.

5 KARTOITUS KIRJASTOJEN INTERNET-SIVUISTA

Kartoitustani varten kävin läpi 323 suomalaisen yleisen kirjaston Internet-sivut. Näihin sivustoihin lukeutuivat kirjastojen kotisivut, blogit, Facebook-sivut sekä mahdolliset erilliset sivustot. Tämän lisäksi tarkistin 45 kirjastokimpan sivut.

Taulukossa 1 on jaoteltu kirjastot maakuntakirjastoalueittain. Kunkin alueen kohdalla on lukumäärä kirjastoista, joiden sivut on tarkistettu, sekä tieto siitä, kuinka moni kirjasto suosittelee kirjallisuutta jollain sivustollaan.

TAULUKKO 1. Kotisivuillaan kirjallisuutta suosittelevien kirjastojen lukumäärä maakuntakirjastoalueittain.

Maakuntakirjastoalue	Tarkistettujen kirjastojen lukumäärä	Kirjallisuutta suosittelevien kirjastojen lukumäärä
Ahvenanmaa	16	6
Etelä-Savo	13	8
Häme	11	6
Kainuu	9	2
Keski-Suomi	23	6
Keskuskirjasto	1	1
Kokkola	8	3
Kouvola	7	3
Lahti	10	7
Lappi	18	8
Lappeenranta	10	2
Oulu	33	10
Pirkanmaa	22	8
Pohjois-Karjala	10	6
Pohjois-Savo	21	12
Satakunta	21	6

Seinäjäki	19	3
Uusimaa	27	14
Vaasa	16	7
Varsinais-Suomi	28	16
Yhteensä	323	134

Tarkistetuista 323 kirjastosta 134 suositteli kirjallisuutta kotisivuillaan. Eniten suositteluja löytyi Varsinais-Suomen, Uudenmaan ja Keski-Suomen alueiden kirjastoilta. Kirjastoista 189 ei suositellut kirjallisuutta millään lailla Internetissä.

Kirjastojen lukumääriin ei ole erikseen laskettu mukaan lähikirjastoja, sillä niillä ei useinkaan ollut omia sivujaan. Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kouvolan lähikirjastoilla kuitenkin oli selkeästi omat Facebook-sivunsa, joilta löytyi myös kirjavinkkejä.

Osa Suomen kirjastoista kuuluu kirjastokimppoihin, joista monella oli myös omat kotisivunsa. Tarkistamistani 45 kirjastokimppan sivuista 27:ltä löytyi kirjallisuuden suositteluja. 18 kimppan aineistotietokantaan oli asiakkaiden mahdollista jättää kirjavinkkejä tai kommentteja. 5 kimppalla oli kirjavinkkiblogi ja 6 kirjastokimppaa suositteli kirjallisuutta Facebookissa.

Verrattuna yksittäisiin kirjastoihin, kirjastokimppat suosittelivat kirjallisuutta jonkin verran enemmän. Erityisesti suuremmat kimppat suosittelivat kirjallisuutta useilla eri tavoilla ja monille kohderyhmille erikseen. Tällaisia kimppoja olivat muun muassa keskisuomalaiset Aalto-kirjastot, varsinaissuomalaisien kirjastojen yhteenliittymä Vaskikirjastot, ja Pirkanmaan PIKI-kirjastot. Useimmiten myös kirjastokimppojen uusimmat aineistotietokannat pystyivät tarjoamaan asiakkailleen arviointimahdollisuuden.

5.1 Suosittelevien sisältö ja sijainti

Kaikki tarkistamani lukuvinkit sisälsivät kirjan perustiedot, eli kirjailijan ja teoksen nimen. Mukana oli usein myös muita tietoja, kuten julkaisija ja julkaisuvuosi. Kansikuva oli myös useimmiten mukana vinkissä. Pelkkiä kansikuvaan pohjautuvia vinkkejä oli

jonkin verran, erityisesti Facebook-sivuilla. Tällaisessa tapauksessa mukana oli usein linkki, jota klikkaamalla pääsi joko kirjaston omaan aineistotietokantaan tai muuhun sivustoon, josta sai lisätietoa kyseisestä teoksesta.

Jaoin tutkimuksessani henkilökunnan tekemät suosittelut kolmeen eri lajiin: perusteksteihin, joissa teosta esitellään tai arvioidaan, uutuuksesittelyihin ja listoihin. Listoihin kuuluvat varatuimmat ja lainatuimmat kirjalistat, sillä mielestäni myös ne voivat toimia tietynlaisena kirjallisuuden suosittelun muotona. Asiakkaat näkevät mitä muut ovat lukeeet ja voivat saada uusia vinkkejä, aivan kuten esimerkiksi palautuskärryä selailemalla. Uutuuksista otin mukaan vain sellaiset, joissa kirjoja esiteltiin tarkemmin esimerkiksi kansikuvien tai juonen avulla.

Uutuuskirjoja esiteltiin 39 kirjastossa. Useimmassa tapauksessa uutuuksia esiteltiin heti etusivulla muutaman kansikuvan avulla, mutta osa kirjastoista, erityisesti kimpat, suosittelivat uutuuksikirjallisuutta myös laajemmin. Esimerkiksi Pietarsaaren kaupunginkirjaston kotisivuilla esiteltiin joka kuukausi valikoituja aikuisten uutuuksia (kuvio 1). Asiakkailta oli myös mahdollisuus suoraan kommentoida kyseisiä kirjoja.

Svenska | Suomeksi | Briefly in English

Pietarsaaren kaupunginkirjasto

PALVELUT TIETOA MEISTÄ **VINKIT & ARTIKKELIT** LAPSET & NUORET OMAT SIVUT

Vinkit & Artikkelit

- Pietarsaaresta
- Uudet kirjat

Aukioloajat | Yhteystiedot
Kysymykset ja vastaukset

Olet tässä: [Etusivu](#) » [Vinkit & Artikkelit](#) » Uutuudet lokakuussa 2012

Aineistotietokanta

Uutuudet lokakuussa 2012

Uudet kirjat, musiikki ja elokuvat, jotka on hankittu kirjastoon 1.-31. lokakuuta.

Uusia kirjojamme ovat esim. Virpi Hämeen-Anttilan *Tapetinvärinen*, Julian Barnesin *Kuin jokin päättynyt* ja Seija Saarisen *Kahvipussin uusi ulottuvuus*.

Luettelo uutuuksista lokakuussa 2012:
[Uutuudet 1.-31. lokakuuta 2012 \(163 KB\)](#)

Valikoima uutuuksikirjojamme

Menneet ja kadonneet - 2012
Tekijä: Arnaldur Indriáason

Muut tekijät: Holopainen, Seija

Aineistolaji:

[Muistilistaan](#)

Talvipäiväkirja - 2012
Tekijä: Auster, Paul

Muut tekijät: Jukarainen, Erkki

Aineistolaji:

KUVIO 1. Pietarsaaren kaupunginkirjaston uutuuskirjoja.

Listoja julkaistiin 44 kirjastossa. Listat olivat usein päivittyvää mallia: uusia listoja saatiin tehdä joko muutaman kerran vuodessa tai jopa joka viikko. Useimmiten listat käsittelivät vain aikuisten kauno- ja tietokirjallisuutta. Osalla kirjastoja oli omat listansa myös lasten- ja nuortenkirjallisuudelle, mutta hyvin harva otti yhdelle listalle mukaan kaiken kirjallisuuden. Muutama kirjasto erotti myös aikuisten kauno- ja tietokirjallisuuden omiksi listoikseen. Suurimmassa osassa kirjastoja listat löytyivät kirjaston kotisivuilta, mutta jonkin verran listoja julkaistiin myös Facebookissa.

Kotisivun lisäksi kirjallisuutta suositeltiin myös muilla kirjastojen ylläpitämällä sivuilla. Taulukko 2 havainnollistaa, kuinka monelta erilaiselta sivustolta lukuvinkkejä löytyi.

TAULUKKO 2. Kirjallisuuden suosittelun sijainti kirjastojen ja kirjastokimppojen Internet-sivujen lukumäärien mukaan.

Sijainti	Kirjastojen Internet-sivujen lukumäärä	Kirjastokimppojen Internet-sivujen lukumäärä
Kotisivu	95	13
Blogi	29	8
Facebook	71	6
Aineistotietokanta	20	15
Muu erityissivusto	14	3

Yhteensä 108 kotisivulta löytyi kirjallisuuden suositteluja eri muodoissa. Kirjavinkkejä oli muutamasta yksittäisestä useampaan sivulliseen päivittyviä vinkkejä. Kirjaston etusivulla kirjavinkkejä jakoi 33 kirjastoa. Kirjastoista 67 oli tehnyt kokonaan oman alisivun kirjavinkeilleen ja muille suositteluille. 58 kirjastoa puolestaan suosittelee kirjallisuutta erityisesti lapsille ja nuorille tarkoitettussa osiossa. Usea kirjasto esitteli kirjavinkkejä kaikissa kolmessa paikassa. Moni kirjastoista myös houkutteli asiakkaita vinkkisivulleen esittelemällä yhden tai useamman vinkin lyhennettynä etusivullaan, josta sitten vei linkki pitempään tekstiin.

Kotisivujen kirjavinkeistä löytyi päivitystietoja vain harvoin. Kirjastoista 31:llä oli päivitystiedot joko yhden tai useamman kirjavinkkiryhmän kohdalla. Päivitysmäärät myös vaihtelivat runsaasti. Kirjastoista 11 päivitti kotisivuvinkejään noin kerran kuussa. Kirjastoja, joiden vinkeistä löytyi vanhentunut päivitystieto, oli 22 kappaletta. Tällaisia olivat esimerkiksi vuoden 2011 lainatuimmat kirjat -listat tai kirjavinkit, joiden päivitystieto oli muutaman kuukauden takaa. Kaikkein parhaiten päivitystietoja löytyi juuri lainatuimmat ja varatuimmat -listoista.

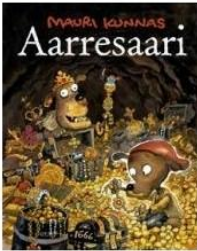
Kirjallisuuden suositteluun käytettyjä blogeja löytyi yhteensä 37. Suurimmassa osassa suositeltiin kirjallisuutta kaikille käyttäjäryhmille, mutta kahdeksan blogia oli suunnattu vain lapsille ja nuorille. Tällaisia olivat esimerkiksi Hollolan K-18-blogi (kuvio 2) ja Aalto-kirjastokimpan blogi. Kolme nuorille suunnatuista blogeista oli tarkoitettu käyttäjien lukuvinkkien julkistamista varten.

Hollolan kirjaston K-18 kirjavinkit

ETUSIVU
ABOUT

08.11.2012

Mauri Kunnas: Aarresaari

Stevensonin Aarresaari on nuortenkirjallisuuden suuria klassikoita. Nyt Mauri Kunnas on tehnyt oman, koiramaisen versionsa kaikkien aikojen aarreenetsintäseikkailusta!

Aarresaari on kirja, jossa kohtaavat merirosvot, valtava kulta- ja jalokiviarre ja pienen lapsen halu lähteä merille hieman seikkailemaan. Kaikki alkaa kun Pikku-Jimin ja hänen äitinsä majataloon tulee outo merimies, jolla on aivan oikea aarekartta...

Katgoria(t): kirja-arvostelut, Kuukauden kirja 2012 Jätä kommentti

Avainsanat: aarteet, jännitys, klassikot, koirat, Kunnas, lastenkirjat, seikkailu

Etsi

Arkistot

- marraskuu 2012
- lokakuu 2012
- syyskuu 2012
- heinäkuu 2012
- toukokuu 2012
- huhtikuu 2012
- maaliskuu 2012
- helmikuu 2012
- tammikuu 2012
- joulukuu 2011
- marraskuu 2011
- lokakuu 2011
- elokuu 2011
- heinäkuu 2011

KUVIO 2. Hollolan kunnankirjaston lasten- ja nuorten kirjavinkkiblogi.

Blogeja päivitettiin melko usein, kuten taulukosta 3 selviää. Yhdeksää blogia päivitettiin noin kerran kuussa, ja neljäätoista useamman kerran kuussa. Yhdeksän blogin päivitys oli vaihtelevaa, toisinaan päivityksiä oli useamman kerran kuussa ja toisinaan päivitysten välillä oli pidempiä aikavälejä. Vain kahta, Nurmeksen ja Vaski-kirjastokimpan blogeja, päivitettiin kerran viikossa tai useammin. Tutkimuksessa tuli vastaan myös kolme blogia, joita oli päivitetty viimeksi vuonna 2011.

TAULUKKO 3. Kirjastojen blogien päivitystiedot.

Päivitystiheys	Blogien määrä
Kerran viikossa tai useammin	2
Kerran kuussa	9
Useamman kerran kuussa	14
Vaihtelevasti	9
Ei päivitetä	3

Tarkistin opinnäytetyötäni varten 219 Facebook-sivua. Luvussa ovat mukana myös kirjastokimppojen ja lähikirjastojen sivut. Muutamalla kirjastolla, kuten Helsingin ja Rovaniemen kaupunginkirjastoilla, oli useampi kuin yksi Facebook-sivusto. Yhteensä 77 Facebook-sivulla suositeltiin kirjallisuutta. Kirjastoja, jotka suosittelivat kirjallisuutta vain Facebook-sivuillaan, oli 23.

Kirjallisuuden suosittelutavat olivat Facebook-sivuilla vaihtelevia. Suurin osa lukuvinkeistä oli lyhyitä esittelyjä, joissa mainittiin kirjan teostiedot ja kerrottiin hieman juonesta. Mukana oli usein myös kansikuva. Tämän lisäksi Facebook-sivujen muistiinpanot-osuudesta löytyi usein erilaisia listoja, esimerkiksi lainatuimmista tai varatuimmista kirjoista, jotka olivat samanlaisia kuin vastineensa kirjastojen kotisivuilla. Muistiinpanoissa esiteltiin toisinaan myös kirjoja pitempien tekstien avulla.

Yhteensä 35 aineistotietokannasta löytyi kirjallisuuden suositteluja tai suosittelumahdollisuuksia. Tyypillisin suosittelun muoto oli asiakkaiden kirjoittamat kirja-arvostelut. Usein mukana oli myös mahdollisuus antaa teokselle arvosana, yleensä tähtien muodossa. Myös 9 kirjastoa antoi asiakkaille mahdollisuuden ”kertoa kaverille” eli vinkata kirjaa toiselle asiakkaalle.

Henkilökunnan tekemiä suositteluja löytyi 12 aineistotietokannasta. Kolmessa tapauksessa kyseessä oli valikoimaluettelo, eli lista tiettyyn aiheeseen liittyvistä kirjoista. Yhdeksän aineistotietokantaa puolestaan suositteli automaattisesti samanlaista kirjallisuutta tai saman kirjailijan muita teoksia kuin mitä asiakas oli hakenut.

Erikoissivustoiksi määrittelin sellaiset kirjaston tai kirjastokimpan sivut, jotka ovat selkeästi erillään kirjaston omista kotisivuista, mutta joita kirjastot kuitenkin ylläpitävät. Moni tällaisista sivustoista oli tarkoitettu lapsille tai nuorille, kuten Tampereen kaupunginkirjaston sivusto, jossa Kirjatti-kissa esittelee lastenkirjoja, tai Pyhärannan lasten- ja nuorten sivu. Aikuisille suunnatut erityissivustot käsitelivät yleensä paikallisen alueen kirjallisuutta tai historiaa. Esimerkiksi Ylivieskan kaupunginkirjasto ylläpitää sivustoa, jolle on koottu ylivieskalaisia sukuja käsitteleviä teoksia, ja Kajaanin kaupunginkirjasto puolestaan on kerännyt yhteen kainuulaista kertomakirjallisuutta (kuvio 3).

**RYYSYRANNASTA
MAAILMAN PARHAASEEN KYLÄÄN**

Tervetuloa Kainuu-aiheisen kertomakirjallisuuden pariin! Näillä sivuilla esitellään romaaneja, novelleja ja muistelmia, joiden aiheena on Kainuu tai kainuulaiset. Sivusto kattaa kustantajien julkaisemat Kainuu-aiheiset teokset lukuun ottamatta sota- ja eräkirjoja (ks. aineiston rajaus). Selaamisen helpottamiseksi teokset on ryhmitelty korkeisiin luokkiin kirjallisuuden lajin ja teoksessa kuvatun ajanjakson mukaan (ks. aineiston ryhmittely).

Sivut on koottu Kajaanin kaupunginkirjasto – Kainuun maakuntakirjasto. Koska Kainuu-aiheisesta kaunokirjallisuudesta ei ole ollut käytettävissä mitään täydellistä luetteloa tai tietokantaa, sivustolta saattaa puuttua keskeisiäkin teoksia. Kaikki mahdolliset kommentit ja täydennykset ovat tervetulleita osoitteeseen kaupunginkirjasto@kajaani.fi.

Sivujen kaikki ominaisuudet näkyvät tarkoitettuna muodossaan Internet Explorerilla (versio 5.0 tai uudempi).

Sivuston etusivulle Kirjaston pääsivulle

Kajaanin kaupunginkirjasto – Kainuun maakuntakirjasto

Päivitetty 14.8.2007

Etusivu
Aineiston rajaus
Aineiston ryhmittely
Kainuu sivujuonena
Kainuu-aiheiset kirjat:
■ Kirjailijat
■ Kirjallisuuslaji
■ Ajankuva

Ilmari Kiannon teos **Ryysyrannan Jooseppi** ilmestyi 1924. Teoksen Ryysyrannalla oli todellinen esikuva, joka sijaitsi Suomussalmen Pesiöllä.

Arto Paasilinnan teos **Maailman paras kylä** ilmestyi 1992. Teos kuvaa eteläisessä Sotkamossa Laakajärvellä sijaitsevaa kuvitteellista kylää.

KUVIO 3. Kajaanin kaupunginkirjaston ylläpitämä sivu Kainuu-aiheisesta kertomakirjallisuudesta.

Normaalien kirjoitettujen kirjavinkkien lisäksi muutama kirjasto käytti hieman poikkeavia vinkkaustapoja. Kahdeksan kirjastoa vinkkasi kirjallisuutta videoiden avulla, ja kuunneltavia lukuvinkkejä löytyi puolestaan Helsingin kaupunginkirjaston lastensivuilta. Videovinkit jakaantuivat kirjaston henkilökunnan tekemiin kirjatrailerityyppisiin videoihin, sekä lasten ja nuorten itse tekemiin videoihin, joissa he kertoivat kirjasta tai esittivät siitä otteita. Käyttäjien tekemiä videoita löytyi esimerkiksi Ylä-Savon kirjasto-verkon eli Rutakon sivuilta.

Otin tutkimuksessa kaunokirjallisuuden lisäksi huomioon myös tietokirjallisuuden. Vaikka kaunokirjallisuus oli kirjavinkeissä selkeästi suosituampi aihe, suositeltiin tietokirjallisuutta kuitenkin 84 kirjastossa. Tämän lisäksi kiinnitin myös erityistä huomiota genrekirjallisuuden osallisuuteen. Kaisa Hypénin mukaan genre on ”ryhmä teoksia, jotka on valittu vähintään yhden yhteisen piirteen perusteella.” Esimerkkeiksi hän antaa muun muassa salapoliisikirjallisuuden ja rakkausromaanit. (Hypén 2006, 49.) Tutkimistani kirjastoista 58 oli ottanut mukaan lukuvinkkeihinsä eri genren kirjoja. Näkyvimmat genret olivat fantasia, jännityskirjallisuus ja romantiikka.

Sini Kiuas (2012, 86) kirjoitti teoksessaan *Kirjallisuuden projektit kirjastoissa* lukupiireistä ja mahdollisuudesta esitellä lukupiirikirjoja Internetissä. Otin tämän huomioon tutkimusaineistoa kerätessäni. Yhteensä 12 kirjastoa, joista kaksi oli kirjastokimppaa, teki juuri näin Internet-sivuillaan. Huomattavasti suurempi määrä kyllä ilmoitti lukupiiritöiminnastaan kotisivuillaan ja kertoi myös luettavien kirjojen nimet, mutta näitä tietoja en ottanut tutkimukseeni mukaan. Sen sijaan mukaan valikoituivat vain lukupiiriäiheiset kirjoitukset, joissa selkeästi esiteltiin lukupiirissä luettuja kirjoja. Tällaisen esittelyn myötä muutkin kuin vain lukupiiriläiset pystyvät saamaan käsityksen kirjasta.

10 kirjastoa kirjoitti lukupiirikirjoistaan blogeissaan ja 2 Facebookissa. Kaikista lukupiireistä kaksi oli tarkoitettu nuorille, loput oli suunnattu aikuisille. Nuorten lukupiiriblogeja ylläpitivät Lappeenranta ja Kouvolan kirjastojen kimppa Kyyti. Vain viisi kirjastoa jakoi kirjaesittelyjen lisäksi myös lukupiiriläisten mielipiteitä ja keskusteluja kirjasta.

Yksi kirjasto, Helsingin kaupungin lähikirjasto Itäkeskus, antoi lukupiiriläisille itselleen mahdollisuuden kirjoittaa blogissa luetusta kirjasta.

5.2 Suosittelevien kohderyhmät

Taulukkoon 4 on listattu eri käyttäjäryhmät ja lukumäärä kirjastoista, jotka tarjosivat kyseiselle ryhmälle kirjasuositteluja. Tulokseen on otettu mukaan kaikki erilaiset suosittelutyypit kotisivuilta, Facebookista ja blogeista. Vain aineistotietokantasuosittelut jätettiin ulkopuolelle.

TAULUKKO 4. Kirjallisuuden suositteluiden kohderyhmät kirjaston lukumäärien mukaan.

Kohderyhmä	Kirjaston lukumäärä
Aikuiset	104
Lapset	46
Nuoret	42
Muu	7
Ei kohderyhmää	89

Aikuiset, lapset ja nuoret kohderyhmien alle kuuluvat selkeästi heille suunnatut kirjavinkit tai sellaiset suosittelut, joista ei löytynyt muiden kohderyhmien vinkkejä. Kohtaan Ei kohderyhmää laskin mukaan kaikki sellaiset suosittelut, jotka sisälsivät sekaisin esimerkiksi lasten- ja nuorten vinkkejä. Monessa kirjastossa oli kuitenkin omat kirjavinkkiosionsa kaikille kohderyhmille, jolloin kyseinen kirjasto on mukana taulukon luvuissa useampaan kertaan.

Muu-kohderyhmä sisältää senioreille, nuorille aikuisille ja ulkomaalaisille suunnatut kirjallisuusvinkit. Seniorit otettiin huomioon Tiekkö-kirjastokimpan erityisellä Seniorinet-sivulla, nuoret aikuiset puolestaan oli erotettu nuorista muun muassa Euran ja Siilinjärven kirjastojen sivuilla. Kyyti-kirjastokimppa oli koonnut yhteen kirjoja maahanmuuttajalapsia varten.

Vain harva kirjasto oli suunnannut kirjavinkkinsä tietylle sukupuolelle. Tällaista tapahtui enemmän lasten kuin aikuisten kirjallisuuden kohdalla. Esimerkiksi Tampereen kaupunginkirjastolla oli lastenkirjallisuuden sivustollaan lajiteltu kirjavinkkejä erikseen tyttökirjoihin ja poikakirjoihin. Näiden lisäksi sivustolla oli kuitenkin myös muita kirjavinkkejä, joita ei oltu jaoteltu sukupuolen mukaan.

5.3 Suosittelem kirjottajat

Suurimman osan kirjastojen tarjoamista lukuvinkeistä oli kirjoittanut kirjaston työntekijä. Pelkästään kotisivujen vinkkejä henkilökunta kirjoitti 71 kirjastossa. Luvussa eivät ole mukana listaukset, vaan vain sellaiset kirjavinkit, joissa kirjaa on myös esitelty esimerkiksi juonen tai oman mielipiteen avulla.

Asiakkaille suosittelemahdollisuus annettiin 33 kirjastossa ja 8 kirjastokimpan sivuilla. Olen jakanut asiakkaiden antamat arvostelut kahteen ryhmään: kirjaston kotisivuilla, ja Facebookissa tai blogissa ilmestyviin. Aineistotietokantojen asiakkaiden tekemät arvostelut on esitelty kappaleessa 5.1.

Kaikkien kohderyhmiin kuuluvien asiakkaiden kirjoittamat arvostelut oli koottu yhteen 16 kirjastossa. Toisaalta myös 16 kirjastolla oli erityisesti lapsille oma arvostelukanava, ja 10 kirjastolla nuorille. Vain yksi kirjasto, Helsingin kaupungin Paloheinän lähikirjasto, julkaisi Facebook-sivullaan asiakkaan suosittelun. Tämä oli ilmeisesti kuitenkin vain yksittäinen tapahtuma eikä jatkuva tapa. Kolme kirjastoa julkaisi asiakkaiden suositteluja myös blogissaan. Kaikki kolme blogia olivat suunnattu nuorille käyttäjille.

Kirjaston käyttäjien kirjoittamat kirjasuosittelut olivat usein lyhyitä. Henkilökunnan suosittelut käsittelivät usein myös kirjailijan muita teoksia tai käsiteltyä aihetta ylipäättään, kun taas käyttäjien kirjoitukset keskittyivät kuvaamaan lukijan omia mielipiteitä ja tuntemuksia. Asiakkaat myös arvostelivat kirjoja usein pelkällä arvosanalla.

5.4 Vertailu ulkomaisten kirjastojen kirjallisuusvinkkeihin

Otin opinnäytetyöhöni mukaan 10 ulkomaisen yleisen kirjaston kotisivua viidestä maasta, kaksi kustakin. Kyseiset maat olivat Ruotsi, Norja, Tanska, Yhdysvallat ja Iso-Britannia. Lyhyen katsauksen tarkoituksena oli saada vertailevaa tietoa siitä, miten ulkomailla suositellaan kirjallisuutta ja onko suomalaisten ja ulkomaalaisten tapojen välillä eroja.

Valitsemani kirjastot olivat kaikki suurien kaupunkien kirjastoja. Ruotsista otin mukaan myös Uppsalan kirjastojen Bibli-kimpan kotisivut. Lähes kaikki kirjallisuudensuosittelun muodot, joita ulkomaiset kirjastot harjoittivat, löytyivät myös suomalaisten kirjastojen sivuilta. Mitään suuria yllätyksiä tai eroavaisuuksia ei vastaan tullut.

Uutuuksia esiteltiin neljällä sivustolla. Esimerkiksi Iso-Britannian Sheffieldin kirjastossa esiteltiin joka kuukausia useampi uusi aikuisten romaani tai tietokirja, kun taas Kööpenhaminassa uutuudet vaihtuivat joka viikko. Ainoastaan Bibli-kimppa kertoi myös lasten- ja nuorten kirjauutuuksista.

Listat olivat ulkomaisilla sivustoilla aivan samanlaisia kuin kotimaisilla. Esimerkiksi Kööpenhaminan kirjasto listasi 20 varatuinta romaania, kun taas Bibli-kimppa näytti, mitkä olivat neljä sen hetkistä suosituinta kirjaa. Hieman suomalaisista listoista erosi New York Public Libraryn ”Bestseller”-lista, jossa listattiin Yhdysvaltojen ja Kanadan myydyimmät kirjat ja kerrottiin, löytyvätkö ne kirjastosta.

Kaikki tarkastetut ulkomaiset kirjastot suosittelivat kirjallisuutta jollain tavalla aineistotietokannassaan. Yleisimmät muodot olivat käyttäjien antamat arvostelut ja arvosanat. Useimmissa tietokannoissa oli myös mahdollista nähdä suoraan, mitä muuta samasta aiheesta oli kirjoitettu. Oslon Deichmanske-kirjaston tietokannassa oli ”kerro kaverille”-mahdollisuus, aivan kuten useassa suomalaisessa tietokannassa. Tanskan Aarhusin kirjastossa puolestaan oli mahdollista nähdä, mitä muita kirjoja kyseisen teoksen lainanneet henkilöt olivat myös lainanneet. Tapa on sama, jota käytetään Amazon.com-verkkokaupassa. Suomen kirjastojen aineistotietokannoista ei tällaista toimintoa löytynyt.

Ulkomaisista kirjastoista 9 suositteli kirjallisuutta aikuisille, 6 lapsille ja 5 nuorille. Kaunokirjallisuuden lisäksi tietokirjavinkkejä antoi 7 kirjastoa, ja eri genren kirjoja, erityisesti jännitystä ja fantasiaa, suositteli 9 kirjastoa. Lukupiirin kirjoja esitteli ainoastaan Oslon Deichmanske-kirjasto blogissaan. Myös suomalaissa kirjastoissa lukupiirikirjojen esittely oli melko harvinaista.

New York Public Libraryssa asiakkaiden osallistuminen aineistotietokannan käyttöön oli kaikkein laajinta. Siellä asiakkaat pystyivät normaalin arvostelun lisäksi julkaisemaan teoksesta itse kirjoittamansa juonikuvauksen tai esittelemään kirjasta suosikkilainauksiaan. Asiakkailta oli myös mahdollisuus liittää sivulle kirjaan liittyviä videoita. Asiakkaiden videoiden lisäksi tietokantaan oli kerätty myös virallisia videoita, kuten kirjatrailereita tai kirjailijoiden haastatteluja. Suomalaisia kirjastosivuja tutkiessani kirjatrailerit tulivat esiin vain muutamassa otteessa.

Kotisivujen lisäksi tarkistin myös jokaisen ulkomaisen kirjaston Facebook-sivut. Näistä vain kahdesta löytyi kirjallisuuden suositteluja, mikä oli vähän verrattuna Suomeen, jossa erityisesti suuremmat kirjastot käyttivät Facebookia kirjavinkkien jakamiseen. Ulkomaisista kirjastoista vain Tukholman kaupunginkirjasto ja Tromssan kirjasto suosittelivat kirjallisuutta Facebookissa. Nämä suosittelut olivat sisällöltään Suomen vastaavia, eli niissä esiteltiin kirjaa kansikuvan ja lyhyen esittelyn avulla. Tromssan Facebook-sivu oli suunnattu nuorille, joten heidän vinkkinsä kattoivat nuorten fantasiakirjallisuuden, kun taas Tukholman yleisellä Facebook-sivulla vinkattiin muun muassa talvi-aiheisia kirjoja lapsille ja viimeisimmän Nobel-voittajan kirjaa aikuisille.

Lukuvinkkiblogeja löytyi kyseisiltä kirjastoilta vain kolme. New Yorkin ja Oslon (kuvio 4) kirjastojen blogit kattoivat kaikki genret ja kohderyhmät, kun taas Tromssan LesMer-blogi oli suunnattu vain nuorille. Ylipäätään lapsille ja nuorille suunnattuja kirjavinkkejä löytyi vain kolmelta kirjastolta. Bibli-kirjastokimpalla oli omat sivunsa lapsilla ja nuorille, joissa vinkattiin kirjallisuutta genren ja lukijan iän mukaan jaoteltuina. Molemmilla sivustoilla annettiin myös käyttäjille mahdollisuus arvostella kirjoja. Kansas Cityn kirjastossa lapsille ja nuorille suositeltiin joka kuukausi vaihtuvia uutuuskirjoja, ja Tromssan kirjastossa oli blogin lisäksi myös lasten kirjavinkkejä.

Denne månedens bok | Lesesirkler | Månedens bok | Tynne bøker | Arrangement

DEICHMAN blogg LITTERATUR

03.12.12 **Forstadsfantasi – en anbefaling av boken Fortellinger fra Ytre Utkant av Shaun Tan**

Posted by Ingela Nøding under Boktips, Skjønnlitteratur | Stikkord: fortellinger fra ytre utkant av shaun tan, shaun tan | [Leave a Comment](#)

Det aller viktigste vi har lært på film kan oppsummeres i én setning:

Livets viktigste dramaer skjer alltid med forstadshus, grønne plener og hvite stakittgjerder som kulisse!

Nevn et drama: *ET*, *Frustrerte fru*, *Revolutionary Road* eller en hvilken som helst katastrofefilm, dette har vi skjont, alle som en: Forstadslivet er alle moderne (amerikanske) fortellingers begynnelse. Men i Shaun Tans fantastiske fortellinger er det ikke bare drama på plenen. Her er det også intet mindre enn: en hvit hval, en mann i dykkerdrakt, utallige atomraketter og en vannbøffel med retningsans. Men så er ikke Tan amerikaner heller, han er australier.

(mer...)

Share this: [Facebook](#) [Reddit](#) [Twitter](#)

Følg oss på Facebook

Deichmanske bibliotek
Facebookissa

Tykkää 1,402

Søk

Kategorier

- » Arrangement (39)
- » Aviser (1)
- » Boktips (201)
- » E-bøker (3)
- » Fagbøker (75)
- » Film (7)
- » Kuriosa (30)
- » Lesesirkel (24)
- » Månedens bok (68)
- » Nostalgi (9)
- » Poesi (8)
- » Skjønnlitteratur (209)

KUVIO 4. Oslon Deichmanske-kirjaston blogi.

Viiden ulkomaisen kirjaston sivuilta löytyi päivitystietoja. Kolme näistä oli kotisivujen vinkkien kanssa. Myös kaikista kolmesta blogista löytyi päivitystiedot. Oslon kirjaston blogia päivitettiin noin kerran viikossa, New York Public Library päivitti blogiaan jopa useasti päivässä. Tromssan kirjaston blogin päivitys oli vaihtelevaa. Tässä suhteessa ulkomaiset vastasivat suomalaisia kirjastoja: myös suomalaisten kirjastojen blogeista löytyi enemmän päivitystietoja kuin kotisivuilta, ja päivitysten ilmestymistahti ei ollut yhtenäinen.

Sheffieldin kaupunginkirjasto Iso-Britanniassa kertoi suositteluvansa kirjallisuutta myös Twitterissä nimellä ”Book of the Day”, mutta itse en ainakaan tällaisia vinkkejä kirjaston Twitteristä löytänyt. Kirjasto tosin julkaisi myös osan näistä vinkeistä kotisivullaan. Suomen yleisistä kirjastoista Twitteriä käyttää vain muutama ja sitä hyödynnetään lähinnä tapahtumien ilmoitteluun kirjavinkkauksen sijaan.

Kaikkein erityisin ja Suomesta poikkeavin kirjallisuuden suosittelutapa löytyi Edinburghin kirjastosta Iso-Britanniasta. Siellä käytössä on ”The Book Recommender” niminen palvelu. Kirjaston asiakkaat pystyvät saamaan henkilökohtaisia kirjavinkkejä kirjaston henkilökunnalta täyttämällä lomakkeen. Lomakkeessa kysyttiin muun muassa esimerkkejä lempigenrestä ja kirjailijoista, ja mitkä kaksi kirjaa oli lukenut viimeksi. Palvelusta luvattiin vastata alle viikossa lähettämällä kolmen sopivan kirjan nimet asiakkaan sähköpostiin.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyössäni pyrin etsimään tietoa siitä, kuinka moni Suomen yleisistä kirjastoista suositteli kirjallisuutta kotisivullaan, Facebookissa tai blogissa. Tämän lisäksi selvitin, kuka kyseiset suosittelut kirjoittaa ja mitä ne sisältävät. Tarkastelin myös sitä kenelle suosittelut oli suunnattu, missä ne julkaistiin, ja kuinka usein niitä päivitettiin.

Suomen yleisistä kirjastoista lähes puolet suosittelee kirjallisuutta Internetissä. Toisaalta kirjastoja, jotka eivät suositele Internetissä, on hieman enemmän. On vaikea sanoa, mistä tämä johtuu. Kenties osa kirjastoista ei ole vielä tietoinen kaikista Internetin tarjoamista mahdollisuuksista. Myös puuttuvat resurssit, kuten aika, henkilökunnan määrä tai henkilökunnan puuttuva osaaminen voivat olla Internetin kokonaisvaltaisen hyödyntämisen esteinä. Uusien sosiaalisen median sovellusten hyödyntäminen kirjaston toiminnassa voi olla vaikeaa, jos sellaisia ei ole tottunut käyttämään. Toisaalta jos henkilökunta tietää, että heidän asiakkaansa eivät juuri käytä Internetiä ja haluavat mieluummin saada kirjavinkkejä henkilökohtaisesti kirjastossa asioidessaan, suosittelu kotisivuilla ei ole kovin kannattavaa.

Suurimman osan tarkistamistani kirjavinkeistä oli kirjoittanut kirjaston henkilökunnan jäsen. Kirjaston käyttäjien kirjoittamia arvosteluja löytyi 41 kirjastosta. Luku on melko pieni. Huomasin myös, että läheskään aina asiakkaat eivät olleet hyödyntäneet mahdollisuutta kirjoittaa arvosteluja. Johtuuko tämä siitä, että asiakkaat eivät halua arvostella kirjoja itse, vai eivätkö he vain tienneet tällaisesta mahdollisuudesta? Aineistotietokannoista, joissa teoksen pystyi arvioimaan helposti arvosanalla tai lyhyellä kommentilla, asiakkaiden arvosteluja löytyi paljon enemmän. Kotisivuilla asiakkaille annettiin arvostelumahdollisuus huomattavasti harvemmin. Eivätkö kirjastot halua antaa asiakkailleen mahdollisuutta julkaista omia kirjoituksiaan kirjaston kotisivuilla, koska he pelkäävät, että kirjoitukset ovat epäsopivia? Vai eivätkö he usko asiakkaiden kaipaavaan tällaista toimintaa? Nykyään Internet muuttuu koko ajan osallistuvampaan suuntaan ja ihmiset alkavat tottua siihen, että he itse pystyvät vaikuttamaan katselemansa sivuston sisältöön pienellä vaivalla. Kenties asiakkaat eivät vain ole vielä tottuneet ajatukseen, että heillä on mahdollisuus lisätä omaa tekstiä kirjaston kotisivuille.

Sisällöiltään kirjallisuusvinkit olivat lähestulkoon toistensa kopioita. Henkilökunnan kirjoittamissa lukuvinkeissä toistui kirjan esittely juonen ja päähenkilöiden avulla, sekä mahdollisesti joko oman mielipiteen tai kirjan saaman yleisen vastaanoton esittely. Asiakkaiden tekemät arvostelut olivat huomattavasti lyhyempiä, ja usein myös epämuodollisempia. Henkilökunnan kirjoittamat tekstit olivat odotettavasti muodollisempia, kirjoittivathan he työnsä puolesta ja usein myös omalla nimellään. Asiakkaille annettiin mahdollisuus pysyä anonyymeinä, mitä usein olikin käytetty hyväksi.

Aikuiskäyttäjille oli suunnattu eniten suositteluja. Toisaalta lapset ja nuoret eivät myöskään jääneet huomiotta, ja kirjastoja, jotka suosittelivat kerralla kaikille kohderyhmille, oli myös erittäin paljon. Voidaan siis sanoa, että Suomen kirjastoissa tiettyä kohderyhmää ei suosita toisten kustannuksella. Sen sijaan listamuotoiset suosittelut ja uutuuksien esittelyt olivat jostain syystä suunnattu useimmiten aikuisille. Lapsille ja nuorille hankitaan myös kirjastoon uutuuksia, joten miksi niitä ei esitellä yhtä ahkerasti?

Näiden kolmen peruskohderyhmän lisäksi erityiskohderyhmille suunnattuja suositteluja löytyi yllättävän vähän. Nuorille aikuisille suositteli erikseen vain muutama kirjasto. Toisaalta voidaan kysyä, onko tarpeellista erottaa nuoret aikuiset nuorista, ja myös se, mikä erottaa juuri nuorelle aikuiselle kirjoitetun kirjan nuortenkirjoista. Senioreille suositeltiin erikseen vain yhdessä kirjastossa, ja ulkomaalaisille ja maahanmuuttajille oli tarjolla englannin- tai muunkielisiä kirjasuosituksia myös vain muutamassa kirjastossa.

Sukupuoli esiintyi kirjavinkeissä hyvin harvoin. Tämä osoittaisi, että Suomen yleiset kirjastot ovat hyvin tasa-arvoisia kirjallisuuden suosittelussa. Kirjoja suositellaan aiheen ja kiinnostuksen mukaan, eikä oleteta, että tietynlainen kirjallisuus soveltuu vain tietylle sukupuolelle. Ainoat sukupuolen avulla jaotellut kirjavinkit löytyivät lasten- ja nuortensivuilta.

Facebookin käyttö kirjallisuuden suosittelukanavana oli huomattavasti blogieja suosittumpaa. 77 Facebook-sivulta löytyi kirjavinkejä, ja 37 blogia oli käytössä suositteluja varten joko kokonaan tai osittain. Tämä voi johtua siitä, että paljon suuremmalla osalla kirjastoja ylipäättään on Facebook-sivu kuin blogi. Facebook-sivun olemassaolo voidaan nähdä nykyään välttämättömyytenä, kun taas blogi on ylimääräinen tiedotusväline.

Myös Facebookin ylläpitäminen on helpompaa, sillä kirjavinkkejä voidaan jakaa lyhyiden, muutaman lauseen viestien tai pelkkien kuvien avulla. Blogeissa kirjoitukset olivat useimmiten paljon pidempiä, ja ne olivat mitä luultavimmin vaatineet enemmän aikaa ja vaivaa. Toisaalta kirjastoissa voidaan myös ajatella, että ihmiset tutustuvat helpommin kirjaston Facebook-päivityksiin käyttäessään muutenkin Facebookia, kun taas blogia, joka on usein erillään kirjaston omista sivuista, täytyy erikseen mennä lukemaan.

Tarkastelin myös blogien ja kotisivujen vinkkien päivittymistä. Blogien päivitys oli jatkuvaa ja suurinta osaa blogeista päivitettiin vähintään kerran kuussa. Kotisivujen suosittelusta päivitystietoja löytyi huomattavasti harvemmin, ja useimmiten ne olivat myös vanhentuneita joko muutamalla kuukaudella tai jopa useammalla vuodella. Tällaisissa tapauksissa oli vaikea tietää, oliko kyseisiä kirjavinkkejä päivitetty ja oliko päivitystieto vain vanhentunut.

Opinnäytetyöhön valittujen ulkomaisten kirjastojen suosittelutavat eivät poikenneet sanottavasti suomalaisista. Vinkit olivat muodoltaan ja ulkonäöltään samanlaisia. Koska tarkastelun alla oli suurien kaupunkien kirjastoja, suositteluja löytyi paljon, ja on vaikea sanoa, millainen tilanne on pienemmissä kirjastoissa.

Kaikilla tutkimuksen ulkomaisilla kirjastoilla oli Facebook-sivut, joita päivitettiin tiuhaan tahtiin. Kuitenkin kirjallisuuden suositteluja löytyi vain muutamasta sivusta, mikä osoittaa, että ainakaan näiden kirjastojen parissa kirjojen vinkkaaminen Facebookissa ei ole suosittu menetelmä. Myös kirjavinkkiblogeja löytyi vain muutama. Sen sijaan kotisivuilta löytyi paljon enemmän kirjallisuuden suositteluja, joten tämän perusteella voisi sanoa, että ulkomaiset kirjastot suosittelevat kirjallisuutta enemmän kotisivuillaan kuin muilla sivuilla. Sen sijaan Suomessa kirjavinkit jakaantuivat melko tasaisesti kotisivujen ja muiden kirjaston ylläpitämien sivustojen kesken.

7 POHDINTA

Opinnäytetyöni tarkoituksena oli saada selville Suomen yleisten kirjastojen tämän hetkinen tilanne Internetissä tapahtuvan kirjallisuuden suosittelun saralla. Tutkimuskysymykset kattoivat suosittlevien kirjastojen lukumäärän, suosittelujen sisällön, päivitystiheyden, julkaisupaikan, kohderyhmän ja kirjoittajan.

Kaikkiin tutkimuskysymyksiin löytyi vastaukset. Jälkeenpäin ajateltuna tutkimuskysymys 4, joka käsitteli kirjavinkkien päivittymistä, oli hieman turha. Erityisesti kotisivujen kirjavinkeistä päivitystieto usein puuttui. Päädyinkin tarkastelemaan päivitystietoja tarkemmin blogien kohdalla ja hieman vähemmän kotisivujen kohdalla. Muuten asettamani tutkimuskysymykset kattoivat hyvin aiheen ja auttoivat jakamaan tutkimustuloksia eri ryhmiin, mikä helpotti itse tutkimusta.

Aihe oli mielestäni mielenkiintoinen, ja tarjosi mahdollisuuden tutustua Suomen yleisten kirjastojen kotisivuihin hyvinkin seikkaperäisesti. Opin myös paljon uutta kirjallisuuden suosittelun eri tavoista ja sen merkityksestä sekä kirjastoille että asiakkaille.

Valitsin työssäni käytettäväksi menetelmäksi sisällönanalyysin. Mielestäni menetelmä sopi hyvin opinnäytetyössäni käyttämäni aineiston käsittelyyn. Tarkistin kirjastojen Internet-aineistot kahteen kertaan: ensimmäisen kerran kesällä 2012, jolloin tein tutustumiskierroksen sivuihin ja merkitsin ylös löytämäni suosittelut. Syksyllä 2012 kävin läpi sivut uudelleen tarkastaen aiemmin tekemäni merkinnät ja korjaille hieman valintojani. En ollut ennen aineiston ensimmäistä keruukierrosta pystynyt määrittelemään selkeästi itselleni mikä oikeastaan on kirjallisuuden suosittelua ja mikä ei. Kun olin saanut kuvan siitä, millaisia kirjallisuusvinkkejä Suomen yleiset kirjastot jakavat, pystyin helpommin päättämään, millainen kirjallisuuden suosittelu kuuluu opinnäytetyöni aihealueeseen. Kenties määrittelemällä suuntaviivat heti aluksi olisin voinut säästää aikaa ja jättää toisen tarkastuskierroksen tekemättä, mutta toisaalta tarkistamalla kaiken kahdesti varmistin, että olin löytänyt kaikki suosittelut kirjastojen nettisivuilta.

Aineiston keruussa ongelmia aiheutti se, että kirjallisuusvinkit eivät aina olleet kovin selkeästi esillä. Toisinaan vinkkejä oli piiloteltu kirjaston kotisivun alisivuille, jolloin niiden löytäminen vaati koko kirjaston sivuston läpikäymistä. Aina ei myöskään ollut selkeää, onko kirjastolla Facebook-sivu vai ei. Osa Facebook-linkeistä ei toiminut tai myös ne olivat esillä esimerkiksi kirjaston Ajankohtaista-sivulla etusivun sijaan. Tällöin Facebook-sivuja täytyi etsiä muita kautta.

Aloitin opinnäytetyöni toukokuussa 2012 ja sain sen valmiiksi saman vuoden joulukuussa. Alkuperäinen aikatauluni piti melko hyvin, missä auttoi se, että tein opinnäytetyötäni myös kesällä.

Tutkimukseni mukaan Suomessa kirjastot osaavat hyödyntää Internetiä kirjallisuuden suosittelussa. Kirjavinkkejä jaetaan eri paikoissa ja eri muodoissa useille kohderyhmille, jotta ne tavoittaisivat mahdollisimman paljon ihmisiä. On sitten eri asia, löytävätkö ihmiset kyseiset vinkit ja käyttävätkö he niitä hyväksi. Tässä suhteessa kirjastojen suositeltavat olivat melko passiivisia. Toisin kuin kirjavinkkauksessa, jossa usein hakeudutaan koululuokkien tai muiden ryhmien luo, Internetin kirjavinkit saavat odotella, että asiakas itse menee kirjaston sivuille niitä katsomaan. Kenties aktiivisempi kirjallisuuden suosittelu saisi ihmisiä kiinnostumaan enemmän kirjastosta ja sen tarjonnasta, ja näin pystyttäisiin myös tavoittamaan kirjastojen ei-käyttäjiä.

Opinnäytetyöni raapaisi vain käsitellyn aiheen pintaa. Uskon kuitenkin, että katsaus aiheeseen pystyy inspiroimaan kirjastoja, joille kirjallisuuden suosittelu Internetissä on vielä tulevaisuutta. Kirjastot voivat esitellyistä suosittelutavoista ja esimerkeistä poimia itselleen sopivimmat, ja soveltaa niitä omaan käyttöönsä.

Jatkotutkimusta aiheesta voisi tehdä lähestymällä eri kirjastojen henkilökuntaa vaikkapa kyselyn avulla. Heiltä voitaisiin kysyä esimerkiksi millaisena he näkevät kirjallisuuden suosittelun aseman nykyajan kirjastotoiminnassa. Myös itse suosittelun yksityiskohtia, kuten kuka suosittelut kirjoittaa ja kuinka suositeltavat kirjat valitaan, voitaisiin valottaa tällä tavoin. Toisaalta aiheesta voitaisiin kysyä myös asiakkailta: onko lukuvinkeillä mitään vaikutusta heidän kirjavalintoihinsa, ja millainen vinkki saa parhaiten asiakkaan mielenkiinnon osakseen.

LÄHTEET

Alasilta, A. 2009. Blogi tulee töihin. (Ei julkaisupaikkaa): Infor.

Alasuutari, P. 1999. Laadullinen tutkimus. Jyväskylä: (ei julkaisijaa).

Almgren, P. & Jokitalo, P. 2010. Kirjasto 2011: vaikutteita maailmalta. Helsinki: Avain.

Benson, A. & Favini, R. 2006. Evolving web, evolving librarian. *Library Hi Tech News* 23 (7), 18–21.

Casey, M.E. & Savastinuk, L.C. 2007. *Library 2.0: a guide to participatory library services*. Medford, New Jersey: Information Today Inc.

Castrén-Harju, K. 2011 Kirjasampo auttaa löytämään uusia lukukokemuksia. Hakupäivä 5.9.2012 <http://sarolehti.wordpress.com/kirjallisuustapahtumia-ja-kilpailuja/kirjasampo-auttaa-loytamaan-uusia-lukukokemuksia/>.

EU Read. 2008. Reading behaviour in Germany. Hakupäivä 29.8.2012 http://www.euread.com/organisations/research/reading_behaviour_in_germany_2008/.

Facebook. 2012. Timeline. Hakupäivä 20.11.2012 <http://newsroom.fb.com/Timeline>.

Fernandes, I. 2009. Helping children discover the fascination of reading: promoting reading. Hakupäivä 29.8.2012 <http://www.goethe.de/wis/bib/fdk/en4176512.htm>.

Hapel, R. 2009. How libraries can promote reading through Internet-based activities. Hakupäivä 19.8.2012 <http://www.ub.edu/bid/22/hapel2.htm>.

Hoffert, B. 2003. Taking back readers' advisory. Hakupäivä 6.8.2012 http://www.libraryjournal.com/lj/ljinprint/currentissue/874651-403/taking_back_readers_advisory.html.csp.

Holmberg, K., Huvila, I., Kronqvist-Berg, M., Nivakoski, O. & Widén-Wulff, G. 2009. Kirjasto 2.0: muuttuva osallistumisen kulttuuri. Helsinki: BTJ Kustannus.

Hypén, K. 2006. ”... tilata ja järjestää, luetteloida ja varastoida, auttaa lukijoita valitsemaan ja löytämään”: kirjastot ja kaunokirjallisuus. Teoksessa K. Hypén (toim.) Fiktiota! levottomat genret ja kirjaston arki. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu Oy, 11–66.

Hypén, K. & Spåre, A. 2008. Kaunokirjallisuuden verkkopalvelu ja kaunokirjallisuuteen liittyvä osaaminen yleisissä kirjastoissa. Teoksessa A. Holma & N. Punelpuro (toim.) Mahdollisuuksien ikkunoita: Turun ammattikorkeakoulun kirjasto- ja tietopalvelun koulutusohjelma 10 vuotta. Turku: Turun Ammattikorkeakoulu, 212–224.

Jochumsen, H. & Hvenegaard Rasmussen, C. 2007. Library and community: the American way. Hakupäivä 28.7.2012 <http://slq.nu/?article=nordic-view-on-the-us>.

Jurvanen, I. 2007. Hämeenlinnan Kirjasto-Wiki houkuttelee asiakkaita osallistumaan. Kirjastolehti 100 (3), 22–23.

Kieft, R. 2006. Browsing library collections: from the shelf to the online catalog. Hakupäivä 8.9.2012 <http://www.educause.edu/ero/article/browsing-library-collections-shelf-online-catalog>.

Kirjasampo. 2012. Info. Hakupäivä 20.7.2012 <http://www.kirjasampo.fi/fi/info>.

Kiuas, S. 2012. Kirjallisuuden projektit kirjastoissa. Helsinki: Avain.

Kivimäki, S. 2008. Näkyvätkö kirjastot sosiaalisessa mediassa? Kirjastolehti 101 (2), 10–11, 43.

Koren, M. 2009. Reading promotion in the Netherlands. Hakupäivä 28.7.2012 <http://slq.nu/?article=the-netherlands-nordic-plus-reading-promotion-in-the-netherlands>.

Landis, C. 2010. A social networking primer for libraries. London: Facet Publishing.

LibraryThing. 2012. About LibraryThing. Hakupäivä 21.8.2012
<http://www.librarything.com/about>.

Mahood, K. 2010. Booktalking with teens. Santa Barbara, California: Libraries Unlimited.

Moyer, J. 2012. Readers' advisory: the most important class for new librarians. Hakupäivä 5.8.2012
<http://www.ala.org/nmrt/news/footnotes/november2006ab/readersadvisorymostimp06>.

Mäkelä, M. 2003. Kirjavinkkarikirja. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu Oy.

Mäkelä, M. 2005. ”Mitä mahtavaa sä suosittellet mulle?” Kirjastolehti 98 (1), 17.

Okariino. 2012. Tervetuloa. Hakupäivä 24.7.2012 <http://www.okariino.fi/>.

Paavonheimo, J. 2006. Digitaalisen ja painetun rajalla: kirjoituksia kirjasta, digitaalisuudesta ja kirjastosta. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu Oy.

Pohjoismainen kirjastoviikko. 2012a. Historia. Hakupäivä 9.9.2012
<http://www.bibliotek.org/fi/tietoa-projektista/historia/>.

Pohjoismainen kirjastoviikko. 2012b. Pohjoismainen kirjastoviikko. Hakupäivä 9.9.2012 <http://www.bibliotek.org/fi/>.

Pohjoismainen kirjastoviikko. 2012c. Vuoden tekstit ja teemat. Hakupäivä 9.9.2012
<http://www.bibliotek.org/fi/vuoden-tekstit-ja-teema/>.

Raivio, J. 1990. Tiedon salaajat. Teoksessa H. Poroila (toim.) Kokoelmakumous! Helsinki: Kirjastopoliittinen yhdistys r.y, 42–45.

Rogneflåten, E. H. 2009. www.onskebok.no: a completely new way to find the book of your choice. Hakupäivä 1.8.2012 <http://slq.nu/?article=norway-www-onskebok-no-a>

completely-new-way-to-find-the-book-of-your-choice.

Rostila, M. 2009. Kirjallisuus elää ja voi hyvin verkossa. Kirjastolehti 102 (3), 15.

Saarti, J. 1996. Romaanit hukassa? Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu Oy.

Saine, R. 2008. Reppu selkään ja vinkkaamaan! Teoksessa K. Leinonen & M. Ruohonen (toim.) Kirjasto 2009: ajankohtaisia kirjailijoita, teoksia ja tiedonhakuja. Helsinki: BTJ Kustannus, 38–49.

Sipilä, S. 2008. Esipuhe. Teoksessa K. Leinonen & M. Ruohonen (toim.) Kirjasto 2009: ajankohtaisia kirjailijoita, teoksia ja tiedonhakuja. Helsinki: BTJ Kustannus, 7–11.

Sivupiiri. 2012. Mikäpiiri? Hakupäivä 24.7.2012 <http://www.sivupiiri.fi/tietoa>.

Thorhauge, J. 2009. Editorial: how to promote literature. Hakupäivä 6.8.2012 <http://slq.nu/?article=how-to-promote-literature-new-ideas-new-ways>.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Tuomi, P. 2011. Kirjojen keskellä: kirjastonhoitaja kaunokirjallisuuden asiantuntijana. Helsinki: Avain.

Van Riel, R. 2009. Reader-friendly libraries: a view from abroad. Hakupäivä 9.8.2012 <http://www.readersadvisoronline.com/ranews/dec2009/vanriel.html>.

Whichbook. 2012. About. Hakupäivä 9.8.2012 <http://www.whichbook.net/about/>.

Zetterberg, K. 2009. BOOKworms: fave books and coffee breaks at libraries in Sörmland County. Hakupäivä 27.8.2012 <http://slq.nu/?article=sweden-bookworms-fave-books-and-coffee-breaks-at-libraries-in-sormland-county>.

Ønskebok.no. 2012. Om Ønskebok.no. Hakupäivä 25.8.2012
[http://onskebok.openingthebook.com/default.aspx?cmd=startabout&lang=nn-no.](http://onskebok.openingthebook.com/default.aspx?cmd=startabout&lang=nn-no)